ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ եւ Թէ գաւառաց համար
Տարեկան 7 մէճիտ
Վեցամսեայ 3 1/2 »
Եռամսեայ 2 »
Օտար երկիրներու համար 40 Ֆր.
Վեցամսեայ 20 »
Եռամսեայ 10 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ, բաց ի Բօսթ Լօքալէն։
Դրամի փոխարէն փոսթայի փուլ կ'ընդունուի՝ 115 ղրուշի փուլն 100 ղրուշի հաշուով։
Նամակները կ'ուղղուին առ ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, Կ. Պոլիս։

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

"پوزانتیون"
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیاز ومدیر مسؤلی
پوزانت کچیان
مطبعه و اداره‌خانه‌سی باب عالی جاده‌سنده ۳۸ نومرولی
دائرهٔ مخصوصه‌ده‌در

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddéssi, No. 38.
CONSTANTINOPLE

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 30 — ՇԱԲԱԹ 7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1896 — (Ն. 19 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ) — 14 ՐԷՃԷՊ 1314. — Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 30

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏ. 7/19, 1896

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐ

Հոգածութեան արժանի երեք կեդրոններ որոց վիճակին վրայ խմբագրականներով ուշադրութիւն հրաւիրած էինք ստիպողաբար, Ազգ. Վարչութեան վերջին նստին մէջ բարեդէպ տնօրէնութիւններու առարկայ եղան։ Խասգեղի, Բերայի և Ղալաթիոյ մասին տրուած որոշումներն երեկի Թուով ծանուցինք. կը մնայ որ Գասըմ Փաշայի համար ալ տնօրէնութիւն մ'ընէ Ազգ. Վարչութիւնը։

Ամէնէն աւելի անկերպարան, ամէնէն աւելի արգահատելի վիճակ ունեցող Թաղ մը եթէ կայ, այն ալ Խասգեղ է, և անոր վրայ Ազգ. Վարչութեան տնօրէնութիւնն աւելի մանրամասն է։ Կազմուած Նոր Թաղական Խորհուրդը լաւ տարրերէ բաղկացած է, և կը յուսանք որ ամենքն ալ սիրով պիտի ընդունին անձնուիրութեան այս պաշտօնն։ Անկազմ, անկերպարան Թաղերը վերակազմելու, օրինաւորութեան շաւղի մէջ դնելու համար եթէ Պոլսոյ մէջ մէկ հատիկ մարդ մը կայ, այն ալ Սեպուհ էֆ. Բլաճեանը պէտք է ըլլայ, Պատրիարքարանի անցագրատան պետը, մեր կեդրոնական Վարչութեան այն պաշտօնատարներէն մին որոց օգտակարութիւնն երբեք ժխտուած չէ. որովհետեւ լոկ անուանական կամ պատուակալ պաշտօնատարներ ալ կը գտնուին հոն, որոց գոյութիւնն Ելմաստցոյցին միայն ծանօթ է։ Բլաճեան էֆ. անունմէ չէ։ Որ Թաղին մէջ որ կնճիռ մը գտնուի, Նախախնամական մարդն է սա որ հոն կը ղրկուի, և կրնէ չընէր, մէջէն կելնէ։ Բայց նոյն իսկ Բլաճեան էֆ. իր կեանքին մէջ չէր տեսած Թաղային վիճակ մը նման Խասգեղի այսօրուան վիճակին։ Պէտք չունինք վերստին նկարագրելու Թաղեցիներուն աւուր հացի կարօտ վիճակն։ Այդ մասին անհրաժեշտ՝ օգնութիւնները կազմակերպելու, փութացնելու, կարեւոր դիմումները կատարելու համար Թաղական Խորհուրդը Թէեւ կարգ մը բաներ կարող է ընել, այս լոկ մարդասիրական գործ իրմէ անկախ է մեծ մասամբ մը։ Բայց կան ուրիշ խնդիրներ որք իր իրաւասութեան ներքեւ կը գտնուին կատարելապէս։ Հաշիւ պիտի պահանջէ այն անձերէն որք Ս. Ստեփաննոս եկեղեցւոյ հասոյթներուն ձեռնամուխ եղած էին եկեղեցւոյն առանց հսկողութեան մնացած պահուն։ Վարչութիւնը կը յանձնարարէ նորակազմ Թաղ. Խորհրդին՝ ստուգել Թէ եկեղեցւոյ գոյքերէն ու անօթներէն պակասներ կա՞ն, և յայտագրել Վարչութեան՝ սահմանելով միանգամայն պէտք եղած կարգադրութիւնն՝ այդ գոյքերու ապահովութեան համար։ Ամէն Խասգեղցի գիտէ Թէ եկեղեցին իր պաշտօնէից շփոթութեան միջոցին գոյքեր կորսնց, գանգատութեամբ կամ մեղսակցութեամբ անոնց որք ո՛ և է կերպիւ այն գոյքերու պահպանութեան կոչուած էին։ Աւանդներ ալ կորսուեցան այնպիսի տեղերէ որք անբռնաբարելի կը կարծուէին։ Այս ամենքն եղան որովհետեւ օրինաւոր Թաղային իշխանութիւն մնացած չէր։ Հետեւապէս, Վարչական յանձնարարութեան այս մասը սա խօսք մը պիտի չըլլայ Թաղային նոր իշխանութեան համար։

Բայց ամէնէն կարեւոր յանձնարարութիւնը զոր կ'ընէ Վարչութիւնը՝ Ս. Ներսէսեան վարժարանին բացումն է։ Այն ողբալի դէպքերէն ետքն որք պատճառ եղան այս հաստատութեան փակման, ամէնէն առաջ «Բիւզանդիոն» ձայն բարձրացուց՝ պայտ դնելով ազգային իշխանութեանց վրայ և Խասգեղցի Թէ ոչ-Խասգեղցի ամէն մարդասիրաց վրայ՝ հոգ տանիլ որ առաջ Ս. Ներսէսեան վարժարանը վերաբանալու, ո՛չ միայն իբրեւ կրթական գործ, այլ և իբրեւ բարոյական ապահովութեան գործ, իբրեւ մարդասիրութեան գործ։ Յօժարութիւններ կան այս գեղեցիկ գործին ստանձնելու, նոյն իսկ այլադաւաններու կողմէ, եթէ գտնուի հոգածու և պարտաճանաչ մարմին մը որ գիտնայ յօգուտ ի կիր արկանել այն յօժարութիւնները։ Այս օրերս լսեցինք Թէ բարեսէր ազգային մը՝ պատուական սովորութեան մը համեմատ՝ խոստացեր է 50 ի չափ Խասգեղցի որբ և աղքատ աղաքներու ձմրան հագուստ չինել, բայց գեղին մէջէն վստահելի մէկը կը փնտռէ որուն կարենայ յանձնել այս ստուարաձաւ գործ։ ինչո՞ւ գեղը չունենայ չնորհքով քարոզիչ մը որ միջնորդ մ'ըլլայ խեղճ Թաղեցիներուն և անոնց օգնել յօժարող բարեսէրներուն միջեւ։ Այս պէտքն ալ հարկ անհրաժեշտ է չուտով հոգալ. տաք սիրտ, անձնուէր, հոգածու քարոզիչ մը պէտք է տալ Խասգեղի, իբրեւ բնական պետն այս նորակազմ Թաղային իշխանութեան, և իբրեւ հոգեւոր մխիթարիչն և առաջնորդն այն արկածեալ պատուհասեալ հօտին։

ՔՍԱՆԱՄԵԱԿ ՄԸ ՀԱՅ ԼՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԺԲ.

Ժողովի լրաբերութեան պաշտօնիս մէջ, զոր ես ինքս ստեղծեր էի, առիթ ունեցայ նոր դէմքեր ճանչելու։ Թէեւ կարծիքի տարբերութիւններ ըլլային մեր մէջ, անոնք ալ բարեկամութիւն կը ցուցնէին ինձ, տեսնելով որ իրենց յանպատրաստից արտասանած խօսքերն անգամ ո՛րքան խնամով խմբագրուած, կոկուած կը հրատարակուէին յաջորդ օրուան Մասիսին մէջ։ (Ո՛ւր այն օրերուն ոգեւորեալ Մասիսը։ Երկայն քունէ մը արթնցածի պէս բան մ'էր այն ատեն Մասիս։) Օրինակի համար, Քրիստոստուր Ղազարոսեան ատենաբան չէր։ Շատ հեղ կցկտուր դիտողութիւններու շարք մ'էին իր ըսածները։ Բայց հետեւեալ օրը տրամաբանական կարգով, ժողովական և գրական կանոնաւոր լեզուով հրատարակուած տեսնելով իր ըսածներն—ու չըսածներն անգամ—, Քրիստոստուր Ղազարոսեան, բարի ծերունին, բնական էր որ բարեկամ ըլլար խմբագրին։ Ասոր մարդուն մէկ բարի գործն երբեք չեմ մոռնար։ Քանի որ առիթը ներկայանայ, կը յիշեմ, որովհետեւ ան բարի գործին չարունակուելուն կը փափաքիմ։ Մարդը տարիներով ամէն կիրակի Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին կ'երթար, և ձրիապէս դաս կուտար ուսման ծարաւի գաւառացիներու, իր օրինակովն ալ քաջալերելով ուրիշներն։ Հարիւրաւոր գաւառացիներ այս կերպիւ իրմէ սովրեր էին կրօնագիտութիւն, հայերէն գրաբար և աշխարհաբար, Թուաբանութիւն, աշխարհագրութիւն, եկեղեցական պատմութիւն։ Մեծ նամակներ կուգային գաւառներէն, ու գրողները կ'ըսէին Թէ իրենք կարդալ գրելը Քրիստոստուր Ղազարոսեանէն սովրած են ձրիապէս, ամէն կիրակի դաս առնելով, ու չարթուն մէջ գիշերներն իրենց դասերը պատրաստելով խանութներուն անկիւնները, ցերեկի յոգնութիւններէն դարձին։ Ամառ Թէ ձմեռ, Պաղլար Պաշըի կամ Գուզկունճուքի բարձունքէն վար կիջնէր Քրիստոստուր Ղազարոսեան, իր ինքնահրաւէր պաշտօնն անձնուիրապէս կատարելու։ Հանրային գործերու մէջ կուսակցական մարդ էր։ Մասիսի մէջ երբեք իր վրայ լաւ գրուած չէր, կուսակցական վէճերու պատճառաւ։ Բայց իր այս մէկ բարի գործը պատճառ եղաւ որ նոյն իսկ Մասիսի մէջ գովեստի խօսէի իր վրայ։ Բագրատունի Եփենտի, Բէ-զանտ-իոնի աշխատակիցը, Բերայի Էսայեան վարժարանին մէջ կիրակնօրեայ դասախօսութիւններն հաստատելով, կերպիւ մը չարունակողն եղաւ Քրիստոստուր Ղազարոսեանի գործին։ Այս հաստատութիւն ընդունակ է մեծամեծ զարգացումներու։ Շատ տեղ Թերուս ելած են դպրոցէ։ Պարապներ, Նիւթական անձկութիւն, ծնողաց վիճակը Թող չեն տուած որ ուսման կանոնաւոր շրջան մը բոլորեն։ Բայց ասիկա պատճա՞ռ մ'է միթէ որ իրենց բոլոր կեանքն անուս անցունեն։ Իրենց աշխարհիկ յաջողութեան համար ալ անհրաժեշտ է որ աւելի բան մը սովրին։ Ասոր մէկ հատիկ միջոցն է կիրակնօրեայ վարժարանը։ Արեւմտեան ազգերու մէջ, կիրակնօրեայ վարժարանն ո՛չ միայն իմացական այլ և բարոյական զարգացման հզօր գործի մ'է։

* *

Ստեփան Փափազեան այլապէս ազդեցիկ էր Ժողովին մէջ։ Բնական պերճախօսութիւն մ'ունէր։ Իբրեւ աղէկ խօսող համբաւ հանած էր նոյն իսկ Ս. Փրկչի Հիւանդանոցի Որբանոցէն, երբ Սկիւտարի Ճեմարանը, վերջնական փակումէն ետքն, Եանի Գուլէի դուրսը փոխադրուեցաւ։ Շիշլիափառ Ճեմարանն հոն նոր շրջան մ'ունեցաւ փայլուն։ Եւրոպական քանի մը լեզուներ, բնագիտական, բնալուծական ուսումներ ու կիրառութիւններ հոն դասախօսուեցան 40 տարի առաջ։ Ազգայիններու և օտարազգիներու ներկայութեամբ դըպրոցական չքեղ հանդէսներ եղան հոն։ Այն ատենէն ի վեր է որ Պատրիարքարանի անցագրատան հասոյթն յատկացաւ Ազգ. Հիւանդանոցին. որովհետեւ ճամբորդ գլուխ այս 12 ղրուշի տուրքն առաջ Սկիւտարի Ճեմարանին կապուած էր, և արդէն յատկապէս հաստատուած էր իբրեւ հասոյթի միջոց Ազգին այն ժամանակի առաջին Կրթարանին համար։ Պատրիարքարանի հասոյթներուն ընդհանուր նուազութեան մէջ, Օգոստ. 14էն ետքն այս մէկ ճիւղն—Անցագրատան հասոյթը—տարօրինակ աճում մը ցուցուց. բայց Ազգ. Հիւանդանոցի անտուկը մեծկակ գումար մը առնելիքէոր կը մնայ, որովհետեւ Պատրիարքարանի կարեւոր և անկարեւոր ծախքերը, պիտանի և անպէտ պիւտճէները վերջին ժամանակներս ի հարկէ ստիպեալ կուլ տուած են նաեւ հասոյթի այս ճիւղը։ Բայց մեր ըսելիքն այս չէր։—

Ստեփան Փափազեան եւս մինչեւ այն ատենները մուտք չէր ունեցած Մասիսի մէջ. որովհետեւ հակառակ կուսակցութեան կը պատկանէր։ Այն ատենուան լրագրական բարքերը զարմանալի կը Թուէին ինձ։ Թերթ մը ո՛ր կուսակցութեան կը պատկանէր, միայն անոր խօսքերն, անոր գրուածները կը հրատարակէր։ Անկողմնակալութիւնը Թողուած էր «Ընդհանուր Ժողովոյ Ատենագրութիւններուն»։ Ազգային հանրային կեանքի տեսակէտո՛վ՝ շատ օգտակար ծանօթութիւններ ու դիտողութիւններ կան այս հաւաքածոյներու մէջ։ Բայց քանի՛ հոգի կը կարդար զանոնք։ Ժողովի անդամներուն և լրագիրներուն մէջ մէկ օրինակ կը ղրկուէր, ու մէջ մ'ալ Ատենագրութեան խօսքը կը լսուէր յաջորդ նիստի մը, երբ խօսող մը իր մէկ բառին անճշդութեան համար երկար բարակ դիտողութիւններ ընելով ժողովը ժամավաճառ կ'ընէր, և իր չափով կը մասնակցէր խորհրդակցութեանց ամբողջութեան։ Առհնապրութեան մէջ միայն կարելի էր գտնել Թէր ու դէմ խօսածները։ Մասիսի մէջ ժողովի լրաբերութիւնս այս պակասը դարմանեց, որով Փափազեան ալ մուտք ունեցաւ Մասիսի մէջ։ Օրին մէկն այս ժողովական եկաւ երկար յօդուած մը գրեց օրուան Պատրիարքին ինչ ինչ գրութեանց առթիւ։ Կարծեմ Թէ Թուանշաններու խնդիր մ'էր այս։ Իր յօդուածն ընդունեցի, հրատարակեցի, բայց իմ կողմէս տրուելիք պատասխանն ալ մէն մի սխնակի ներքեւ զետեղելով։ Աս ալ նորութիւն մ'էր Մասիսի մէջ,— Թերթին սխնակներն հանդիսացնել ազատ բեմ մը ուր խըմբագրին և իր ընդդիմախօսը դէմ առ դէմ խօսին։

* *

Աբէ—Լը—ը տարիներով չարունակեց Մասիսի առաջնորդ սխալը։ Միակողմանի ուղղութիւն մ'ունեցաւ։ Ցարութիւն Էֆ. Մէրթէմէքալի ժողովական բառ մը հնարած էր, «Բաժական Միութիւն»։ Պատրիարքարանի շրջանակներուն մէջ այս անունով ճանչուած և երբեմն ալ «յառաջդիմական» յորջորջուած հատուածին Թերթն հանդիսացաւ Աբէ—Լը—ը, զոր հրատարակել ձեռնարկած էին Ազգին երեւելիք ոմանք, գիտնական և գրագէտ դասակարգէն քանի մը երիտասարդներու աջակցութեամբ։ Այն հատուածէն դուրս գտնուող ժողովականները մուտ չունէին Թերթին մէջ։ Աբէ—Լը—ը Վարչական Խորհուրդը տարիներով չարունակեց այս ընթացք, մինչեւ որ անդամներէն մէկ մասին ցրուելէն ետքն՝ երբ խմբագրութեան մէջ հեղինակութեան աւելի մեծ բաժին մը կրցի ունենալ, Աբէ—Լը—ը սխնակներն եւս բացի ո՛ և է խնդրոյ ի նպաստ և ընդդէմ խօսողներուն։ Խնդրոյ մը մէջ, խմբագրին ներելի է սա կամ ան կուսակցութեան համամիտ ըլլալ։ Բայց ա՛ն Թերթն է ամէնէն չահեկան, ամէնէն պարտաճանաչ որ իր կարծիքն յայտնած ժամանակ՝ իր ընթերցողներուն միջոց կուտայ հակառակ կողմին ալ կարծիքներուն տեղեկանալու։

* *

Արքունի բժիշկ Տքթ. Ստեփան փաշան ալ նախ Ընդհանուր Ժողովին մէջ, յետոյ Աբէ—Լը—ի մէջ ճանչցայ։

Ստեփան փաշայի խօսքերը խմբագրելու պէտք չկար։ Կրնայի բառ առ բառ տպել զանոնք Մասիսի մէջ, ա՛յնքան տրամաբանական կարգով, ա՛յնքան կանոնաւոր շարադրութեամբ իրարու կը յաջորդէին։ Այս նկատմամբ ոչ ոք կամ լրաբերին ամէնէն մեծ դիւրութիւն ընծայող ժողովականն էր Ռէթէոս Էֆ. Պէրպէրեան։ Ստեփան փաշան ա՛յլապէս համոզիչ խօսող մ'էր։ Օրէնսդիր հեղինակութեան, վարչական իրաւասութեան, հանրային ծառայութեան երկար անցեալ մը և մեծ պաշար մը կային իր խօսքերուն մէջ, անսովոր կերպիւ սուր իմացականութեան մը հետ միացած, զոր ուժովցուցած էին իր բժիշկի և գիտնականի հաստատուն աշխատութիւնները, Պոլսոյ Բժշկական Վարժարանին անդրանիկ տարեշրջանին մէջ սկսած, Վիեննայի մէջ աւարտած, և անընդհատ ուսումնասիրութեամբ անկէ ի վեր միշտ կատարելագործուած։ Սովորաբար իբրեւ ժողովի ատենապետ կը տեսնէինք զինք, բայց մեր մէջ ատենապետութիւնն արգելք չէ ատենաբանութեան, երբ ատենապետն ուզէ խնդրոյն վրայ իր կարծիքն յայտնել։ Վերջերս բախտ ունեցանք երկարատեւ անգործութենէ մը զինք դուրս ելած տեսնելու։ Պահ մը իբրեւ Ընդհանուր Ժողովոյ ատենապետ, ապա իբրեւ Քաղաքական Ժողովի դեր-ատենապետ, և գործակից Բարձր. Ցարութիւն փաշայի, Ստեփան փաշա ի վիճակի դրուեցաւ օգտակար ծառայութիւններ մատուցանելու, բան մը որ, իր հանգստեան Թոշակին վերահաստատման հետ միատեղ, այս օրերս ա՛յնքան կ'ուրախացնէ իր տաղանդին և իր անձնաւորութեան անկեղծ համակրողները։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ ԹԱՒՐԻԶ

Ա.

Տրապիզոն Սեւ ծովու վրայ Ասիական Թուրքիոյ մեծագոյն նաւահանգիստն է։ Դավրէժ Ատրպատականի և ընդհանուր Պարսկաստանի մեծագոյն քաղաքն է։ Տնտեսական ընդարձակ յարաբերութիւններով կապուած այս երկու չահաստանները, մին ծովեզերեայ, միւսն ներքնաշխարհային, կը կազմեն երկու եզրեր ընդարձակածաւալ երկիրներու որք կը տարածուին այդ երկու քաղաքաց միջեւ։ Բայց անոնց տեղագրութիւնն կամ ուղեւորական նկարագրութիւն մը չէ որ պիտի ընենք, այլ պիտի ներկայացնենք միայն Թէ ինչ աստիճան կարեւորութիւն ունի այդ երկուքի յարաբերութիւնն, ինչ միջոցաւ կը կատարուի, Թէ աւելի դիւրին ու աւելի համառօտ միջոց մ'ա՞լ կա՞յ դեռ, և ո՞րն է այն։

Ով որ առիթ կամ պատեհութիւն ունեցած է Պայազիտէն մինչեւ Տրապիզոն, կամ փոխադարձ, ճամբորդութիւն մ'ընելու, գրեթէ անընդհատ տողաշարով անցնիլ տեսած է երկայնատարած կարաւաններ ուղտերու, որք մէկ մէկ կենդինար (180 օխա) բեռներ չալակած կանցնին ու կերթան անհոգաբար ճօճելով գլուխնին և չարժելով ծամելիքնին անդադար, իբր Թէ ծամոն ծամէին գնչուհիներու պէս։ Այդ կարաւաններն 300-500 երբեմն 800 մինչեւ 1000 ու 1500 ուղտերէ կը բաղկանան, որք քայլ առ քայլ իրարու կը հետեւին, որով խիստ երկայնաչար տողանցք մը կը կազմեն. կը ծածկեն լեռ ու ձոր, ու կը գրաւեն տասնեակ քիլովէթր երկայնութիւններ։ Ընդհանրապէս զարդարուած են այդ աղեղ կենդանիներ բոժոժներով և խժալուր զանգակիկներով, երբեմն ալ կաթսաներու մեծութեամբ զանգակներով, որոց միակերպ ու անդադար ղօղանջմունքներն ահագին արձագանգներով կը լեցնեն օդ ու մթնոլորտ, կը դղրդեն դաշտ ու լեռ, և համայնաշօշափ մելամաղձոտութեամբ կը համակեն բոլոր բնութիւնն։ Այդ ամայի, այդ անբազմաչէն ճանապարհներու մէջ ուղտերու այսպիսի կարաւանաց անցքն գլխաւոր միջադէպն է որ կը խզէ երկնի ու երկրի լռութիւնն, եւ կընծայէ ուղեւորին միակ ակնապարար ու հետաքրքրաշարժ տեսարանն։ Եւ հազիւ մէկ կարաւանի ծայրը վերջացած, ահա ուրիշ մը կը սկսի, և այսպէս գրեթէ չարունակ։

Ո՞ւր կերթան այս բոլորն, այսքան բեռնաբարձ ուղտերն, որք անապատի նաւ կը կոչուին յաճախ, և ի՞նչ է իրենց փոխադրածները։ Հարցնելու պէտք իսկ չկայ, ուղտապանններն տեսնելուդ պէս կիմանաս, ամէնն ալ պարսիկ են, Պարսկաստան կերթան, և տարածնին է Եւրոպական ապրանք զորս ի Տրապիզոն բեռցուցած են և Դավրէժ պիտի Թափեն։ Աշխարհի ամէնէն համբերատար մարդիկն են կիւրսսի ազգակից եղող այդ պարսիկ ուղտապաններն։ 30 օրէն կը կտրեն Տրապիզոնի և Դավրէժի միջեւ երկնցող միջոցն։ Իրենց համար գիշեր ու ցորեկ, ամառ ու ձմեռ նոյն բանն են, միշտ բացօթեայ կէյեւանին։ Նոյնքան անտարբեր են արեւու տաքութեանն որուն դէմ իրենց գլխաւորները միայն վրաններով կը պատսպարուին, որքան ձմրան խստութեանց, որոց դէմ գլխաւոր ապաստարանն է ձիւնի տակ ծածկուիլ բարակ կապերտի մը ներքեւ. իսկ ուղտերն հաւասար տոկունութեամբ կը դիմանան տաքին և ցուրտին, արեւուն և ձիւնին։ Իրենց միակ գանգատն իրենց համետներուն դէմ է որք անթիւ նորոգութիւններ, բիւրաւոր կարկատաններ կրելով խորտ ու բորտ դարձած, իրենց սապատը կռնակն աւելի եւս խաթարելու և կոչկոճելու յաւիտենական հանգամանքն ունին։ Իսկ անխիղճ ուղտապանները գաւազանի անդուլ հարուածներով միայն կը փոխարինեն խեղճ կենդանիներուն վերքերէն զգացած աղեկէզ ցաւերու յայտարար ահռելի կանչիւններուն և խօլաձայն պոռչըտուքներուն։ Բայց համբերատարութիւն, ա՛յդ է ուղտի ճակատագիրն։ Ու մինչ կարծուած է Թէ ուղտերն տաքութեան վարժուած՝ ցուրտի չեն դիմանար, ընդհակառակն երկրի այս մասին մէջ ուր տարւոյն չորս եղանակներն իրենց բովանդակ զօրութիւնն ի գործ կը դնեն, միեւնոյն ուժով իրենց տոկունութիւնն ի հանդէս կը հանեն, և նոյն ժամանակ խիստ սակաւապէտ ու ժուժկալ են նման իրենց Արաբացի կամ Ափրիկեցի ցեղակիցներուն։ Առանց այս ուղտերուն, որք ամբողջապէս կը պատկանին բնիկ Պարսիկներու, մեծ մասամբ Դավրէժցի, մաս մ'ալ Սալմաստցիներու, Խոյի և Ուրմիոյ բնակիչներու, չատ դժուարին պիտի ըլլար Տրապիզոնէ վաճառք փոխադրել ի Դավրէժ, 30 օրուայ այդ ճանապարհէն որ կարել անցնիլ ոչ միայն ամէն ձիու գործ չէ, այլ և ամէնէն կորովի ձին ուղտի բեռան հազիւ 2/3ն կը վերցունէ։ Ուստի, քիչ և խիստ քիչ անգամ ձիեր բաղդ կամ առիթ կունենան այդ պաշտօնին հրաւիրուելու, ինչ որ բացառիկ պարագայից մէջ միայն կը պատահի, այն ալ խիստ աննչան Թուով։ Հետեւապէս, ուր որ երկաթուղին կը պակսի, հոն երբ մանաւանդ ճանապարհն երկայն է, գլխաւորապէս ուղտն է միայն որ անոր տեղ կը լեցնէ, եթէ երբեք կրնայ ըսուիլ Թէ կը լեցնէ, երբ երկաթուղին 3 օրէն կարելիք հեռաւորութիւնն 30 օրէն կրնայ չափել անցնիլ խեղճ սապատողն։ Իսկ Թէ այդ ուղեւորութիւնն ինչ կերպով կը կատարուի, ի՞նչ հանգրուաններէ կանցնի, ի՞նչ ծախքերու կը կարօտի և այլ հանգամանաց վրայ, կը խօսինք յաջորդ յօդուածով (*)։

ՌՈՂՆԵՒՈՐ

ԳՐԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱՐՈՒԵՍՏԻՆ ԵՐԱԶԸ

«Ա՜խ, որչա՜փ կուզէի գեղեցիկ կին մ'ըլլալ—այն հմայիչ էակներէն մին որք տարիներու, դարերու Թաւալմամբն հանդերձ, կը կրեն միշտ յաւիտենական գեղեցկութեան դրոշմը, ինչպէս Վէնիւսը (Աստղիկ) կամ Լաժօքօնտը։ Անոնցմով բնութիւնը կրցաւ, արուեստագէտին տաղանդին միջոցաւ, սիրոյ և ստեղծագործութեան համաշխարհային օրէնքը վերանորոգել և ազնուականացունել։»

—Ես կը նախընտրէի մեծ սուրբ մ'ըլլալ, հիացման մէջ ապրիլ չարունակ, ինչպէս հին ժամանակներու այն սքանչելի մենակեացներն որք աշխարհէս վեր սաւառնելով, մարդոց չարութեան, ընկերութեան նենգերուն

(*).—Երկուշաբթի Թուով։

ու անարդարութեան, չահախնդրութեան գձուձ վէճերուն անտեղեակ, Աստուծոյ ոտանը կը բնակէին։

Ո՜վ չրաղձար հեզ ու ջերմեռանդ հոգւոց Թէրէզին, խուէական հաւատոյ քաղցրութեան ու ամբծութեան, երազին երջանկութեան ; ճշմարիտ կրօնի մը խաղաղ երանութեան։»

—Բայց, սիրելիս, սէրը, գեղեցկութեան լրումը, մարդկային սէրն իր բանութեամբքն, իր վասութիւններովն, իր դժնդակ օրերովն ու հեշտալիր ժամերովն, ուրախութեան այնպիսի ույժ մը, զգացմանց այնպիսի ընդարձակութիւն մը կը պարունակէ, զոր քու մենակեացներդ չեն զգացած երբեք։»

—Իրա՛ւ սէրը մեծ բան է. ամէն աղէկութենէ գեր ի վերոյ աղէկութիւն մը։ Ան միայն կրնայ թեթեւցունել ինչ որ ծանր է, և անով միայն կրնանք հանդուրժել, հանդարտ հոգւով, կենաց ամէն յեղակարծութեանց։ Ինքը կը կրէ իր բեռն առանց անոր ծանրութիւնն զգալու, և կանուշցունէ մեզ ինչ որ ամէնէն լեղի է։

Չկայ սէրէն աւելի անուշ բան մը, անկէ աւելի հզօր, աւելի ընդարձակ, աւելի հեշտին, աւելի կատարեալ, աւելի լաւ բան մը չկայ ոչ երկինքն և ոչ ալ աշխարհիս վրայ։ Ան որ կը սիրէ, կը վազէ, կը թռի, ուրախութեան մէջ է և ոչինչ կը կասեցունէ զայն. ամէն ինչ կուտայ ամէն բանի տիրանալու համար և կը հանգչի յէակն այն գերագոյն յորմէ յառաջ կուգայ, կը բխի, կը հոսի ամէն բան։ Բանի մը ոչ ծանրութիւնն և ոչ սղութիւնը կը զգայ. կրցածէն աւելի կը փորձէ. անկարելիութիւնը չառարկեր երբէք, որովհետեւ ամէն ինչ կարելի ու ներելի կը նկատէ իրեն, և այս պատճառաւ է որ այնպիսի բաներ կը կատարէ որք կը յոգնեցունեն, կը ձանձրացունեն այն որ չսիրեր։»

—Ի՞նչ ըսել կուզես Նայինք այս երկայնաբանութեամբդ։»

—Մտիկ ըրէ՛։ Մինչեւ ցարդ սիրոյ վրայ լսածս Նմանութիւն Քրիստոսի վեհ հեղինակին, անանուն կրօնաւորին(*) գրածներն են։ Ահա սա ալ անոր է։ «Ով որ պատրաստ չէ ամէն վիշտ կրելու և իր սիրելոյն կամքին բոլորովին անձնատուր ըլլալու, չգիտէ ինչ է սիրելը։» Կը տեսնե՞ս. աստուածային սէրը, ճարտասանական եռանդի տեսակէտով, վար չմնար երկրային սէրէն։

—Բայց սիրահարները, մերթ իրենց սաստիկ կրքին ազդմամբ, և մերթ բանաստեղծներուն հրաշագործութեամբ, այնպիսի վեհիմաստ խօսքեր կ'արտասանեն երբեմն, որք յաւիտեան անջնջելի կը մնան սիրոյ քերթողական բարբառին մէջ։ Կաթնոտո՞ւ, կը գուշէ Ժիւլիէթ երբ առաջին անգամ կը տեսնէ զՌոմէօ, եթէ սա ծիսոր երիտասարդն ամուսնացած է, գերեզմանս հարսանեկան անկողինս պիտի ըլլայ։ Կամ թէ աստուածային սիրոյ մէջ կա՞յ երբէք օրինակ մը նման Տանթէին գործովին որ մինչեւ իսկ դժոխքին աճարլու անդունդին մէջ, չի բաժներ երկու սիրահարներն որոնց քերթանները իրարու կպած են։ Եւ միշտ բանաստեղծներու լեզուն շատ աւելի պերճ ու վսեմ եղած է սիրոյ մէջ, քան թէ սուրբերունը։ Չկայ ամբողջ չարական մը, չկայ ամբողջ աղօթք մը, չկայ ամբողջ սաղմոսերգութիւն մը, որ բանաստեղծի մը քերթուածին չափ վեհ լեզուաւ երգած ըլլայ Սէրը։

—Ահա ասոր համար է որ ես ալ եթէ չկարենայի սուրբ մ'ըլլալ, պիտի մաղթէի, ոչ թէ գեղեցիկ կին մը, այլ քերթող մ'ըլլալ. սուրբերն աւելի երջանիկ կ'ըլլան, իրա՛ւ, բայց բանաստեղծներն ալ սիրոյ մէջ քանցր երանութեան երազ մը կը ներշնչեն թշուառ մարդկութեան. Հոգւոյ հմայիչներ, սրտի սփոփիչներ, երիտասարդութեան յուսատուներն են անոնք։

—Արդէն, պատասխանեց բարեկամս, կը բաղձանք յաւէտ ըլլալ ինչ որ չենք, չըլլալ ինչ որ ենք։ Մենէ և ոչ մէկը գոհ է իր միջակութենէն։ Բայց այն ալ իրաւ է որ բանաստեղծ ըլլալէն վերջ, կամ առաջնակարգ ըլլալու է կամ բնաւ ըլլալու չէ։ Նուագածութեան, նկարչութեան, արձակ գրութեան մէջ, չափաւորութիւնը գուցէ ներելի ըլլայ։ Բայց քերթողութեան մէջ պէտք է գերագոյններէն ըլլալ։ Տաղաչափութեան ծիրքը, հընչուն յանգերու եղանակաւորումը, վեհ բառերու գործածութիւնը, սովորական սուրբեր չեն։ Հարուստ գաղափարներէ, սրտի աղնիւ զգացումներէ, հզօր երեւակայութեան մը ստեղծիչ զօրութենէն պէտք է ծագի, ցայտէ բանաստեղծութեան լոյսը։ Քերթողին վեհ հոգին, փափուկ սիրտը, կորովի ու դիւրաթեք միտքը պէտք է ի յայտ գան հեզասահ տողերուն մէջ։ Կը տեսնե՞ս, սիրելիս, միմիայն յուզմունք, միմիայն անձնական զգացմունք, միմիայն ուսումնասիրութիւն չեն բաւեր բանաստեղծութեան։ Պէտք է բնածին տաղանդ, քերթողական ոգի ունենալ։ Մեր այս դարը բանաստեղծութեան ոսկեդարը կրնայ սեպուիլ. բայց և այնպէս հազիւ տասը ճշմարիտ բանաստեղծներ կրնանք թուել, և ասոնք ալ օրէ օր կը պակսին և յաջորդող չկայ իրենց։

—Յունական հարուստ երեւակայութիւնն էն փափուկ ու էն սրտառուչ խորհրդանիշը թողած է մեզ, Հոմերոսի՞նը, այն դիւցային կոյրինն, որ կը թափառէր քաղքէ քաղաք, հիացունելով զամենքն իր սրտաբուղխ տողերովը։ Բանաստեղծ ըլլա՞լ. անդրադարձունել իր մտքական հայելոյն մէջ պատկերներ ու նկարներ, բնութեան ձայները ներդաշնակ տողերու վերածել, ապագայ մարդկութեան Երոսի բարբառը սփռեցունել։ Բանաստեղծ ըլլալ, զերծ լինել ընկերութեան շղթաներէն, սովորութեանց լուծէն, կանոնի բանաձեւներէն, քմաց՝ սիրոյ՝ իտէալի անհուն միջոցին մէջ ճախրել, Մինիօնի (*) արցունքները թափել, Ֆիլինէի (*) գեղօնները գեղգեղել, խնդալ, կայտռել, երազել, նուիրական էութեան՝ գրաւի բռնութեան՝ չահախնդրութեան փանաքի վէճերուն անգիտակ ապրի՛լ....։

—Ես ալ քեզի պէս կը խորհիմ. չեմ կրնար երեւակայել բանաստեղծ մը, բայց բուն բանաստեղծ մը, թիկնոցով, աշխարհիկ կեանք վարող, եկամուտին տոկոսը հաշւող, տան հաշիւները մաքրող։ Կը բաղձամ որ ճշմարիտ բանաստեղծները պարզ պաշտօններէն տարբեր ուղւոյ մը մէջ քալեն, սովորական կեանքէն կամ աւելի բարձր, կամ աւելի ստորին ընթացք մ'ունենալու են։ Ահա այսպէս, անմահն Տանթէ, իր քաղքէն դուրս ապրելու ստիպուած, օտարին աղն ու հացը ուտելու հարկադրուած, ինքն՝ իր դարուն էն մեծ քերթողը։

Այսպէս նաեւ Շէքսփիր, «Աստուծոյ գեղեցկագոյն ստեղծումը մարդէն ետեւ», որ գիւղէ գիւղ կը թափառէր, իբրեւ չըջիկ դերասան, աղքատիկ պանդոկներու խղճուկ սրահներուն մէջ կը խաղայ, և գաղանազուսպներու անողոք մրցման դէմ կը մաքառի, ինքը թատերգութեան աստուածը։ Բայց գիտես ո՞ր բանաստեղծն է իմ ամէնէն աւելի հաւնածս։ Լօրտ Պայրը՞ն։ Մէկ հատիկ է այն, բրիտանական ազնուականութեան այդ զաւակն, որ ընկերական նախապաշարումներէն զզուած, կը քաշուի աշխարհէն և պերճարան տաղերով կը ծաղրէ ննդաւոր ընկերութիւնը։ Հիացա՞նչ է մանաւանդ անոր կենաց վախճանն, երբ փառքով յագեցած, երազէն զզուած, կեանքէն յոգնած, կը զոհէ իր անձն այն սիրած երկրին որ բանաստեղծութեան գեղեցիկ որրանը, Փիտիասի ու Սոփոկլէսի հայրենիքն եղած է։ Դաղղիացի քերթողաց մէջ ալ Վիքդոր Հիւկօն, մահկանացուներէն վեր սաւառնելով, կենդանի մնաց ապագայ սերունդին մէջ։

Նա՝ իննեւտասներորդ դարուն ամէն յեղաշրջմանց արտայայտութիւն եղաւ։ Քսան տարի չարունակ, ճգնեց ի Կէրնըզէյ, տարաշխարհիկ մենութեան մը մէջ, քսան տարի չարունակ, անոր վրէժխնդիր տաւիղը գոռաց և տիեզերք ամբողջ պատերազմեցին անոր վսեմ ձայնն, և կրկնեցին անոր գերագոյն «պատուհասը»։ Ուրիշ և ոչ մէկ տեղ կրնայ նա այնքան բարձր թռչիլ, որչափ որ և երկիր մէջ Հիւկօ չկրցաւ երբէք պէտքն յուզք, կիրք, այդքան ինքնութիւն արտայայտել՝ որքան «Տաղախմբութիւններուն մէջ, որովհետեւ բնութիւնը կամ աշխարհի կիրքերը չերգեց այդ երկին մէջ, այլ իր տառապանքները մինչեւ։ Այս է ահա այդ քերթուածոց հիասքանչ թովչին, անդուսպ ցասման, դիւցազունիչ պերճախօսութեան պատճառը։

Իրաւունք չունիմ եղեր. կամ գերագոյն բանաստեղծ մ'ըլլալու է կամ բնաւ ըլլալու չէ։

ԳՐԻԳՈՐ Մ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

(*) Ոմանք Թովմաս Քեմբացւոյն կը վերագրեն այդ երկն, ուրիշներ ալ Կերսոն դիւանագէտին, որով հաստատ չգիտցուիր թէ ո՞վ գրած է Նմանութիւն Քրիստոսին։

(*) Տես Կէօթէի «Վիլհէլմ Մայսթէր» Թատերգութիւնը։

ՏՈՔԹՈՐ

ՎԱՀՐԱՄ Յ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել՝ թէ բոլորովին ԲԵՐԱ փոխադրուած է, եւ կը բնակի ԹԱԳՍԻՄ ՓՈՂՈՑ թիւ 33, ուր բաց ի հինգշաբթիէ ամէն օր հիւանդ կընդունի ժամը 7—10. (Ք. Թ.)։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ԲԱՑՄԱՆ ՃԱՌ ՖԵՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆԻ

Ֆերտինանտ իշխանը Սոպրանիէի բացման առթիւ սա իմաստով բանախօսութիւն մ'արտասանեց.

«Այս տարուան դէպքերէն յետոյ հայրենիքն այնպիսի կացութեան մէջ գտնուեցաւ որ հարկ եղաւ Ժողովուրդին կամքն հարցնել երկիրն գործերուն արուեստք ուղղութեան վրայ։ Ընտրութիւններն հաստատեցին թէ ժողովուրդը մեծ յառաջդիմութիւն մ'ըրած էր իր քաղաքական դաստիարակութեան մէջ։

«Ազգային Ժողովին, որուն անդամոց յաջորդեցիք, և որ հրաւիրուած էր խորհրդակցիլ այնպիսի ժամանակ մը յորում Պուլկարիա միջազգային տագնապի մէջ էր, փառաւոր կերպով արժանի հանդիսացաւ հայրենեաց, և իր անունը կցեց այն պատմական դէպքերուն որք վերջ տուին այս տագնապին։ Ձեզ անկ է ամեն կերպով ջանալ որ Պուլկարիա կարելի եղած ամէն օգուտները քաղէ այն նպաստաւոր պայմաններէն որք առաջ եկան՝ Պուլկար կառավարութեան մեծ տէրութեանց կողմէ ճանչցուելէն, ինչպէս նաեւ միջազգային կացութեան ամրապնդումէն։ Լաւագոյն միջոցն որով կրնանք ապացուցանել թէ արժանի ենք եւրոպական տէրութեանց բարեհաճութեան՝ պիտի ըլլայ հաւնիլ զանոնք թէ հաստատապէս որոշած ենք Արեւելքի մէջ կարգապահութեան ու յառաջդիմութեան համար ապահովութեան տարր մ'ըլլալ։ Պուլկարիոյ ճանաչման առթիւ երբ այցելեցի գերիշխան պետութեան և միւս վեհապետներուն արքունիքն, եղած սիրալիր ընդունելութեան մէջ ուրախութեամբ և հպարտութեամբ տեսայ մեր հայրենիքին վայելած համակրութեան ապացոյցը։ Ամէն կողմ, կառավարութեանց ու ազգերու քով, համակրական ցոյցեր գտայ մեր հայրենեաց համար և վստահութիւն մ'...անքերուն նկատմամբ զորս կ'ընէ իր զարգացումն ապահովցնելու համար։ Մեր երկրին համար սիրոյ ու համակրութեան զգացմանց սրտաշարժ հաւաստիքը տուին Նորին Վեհափառութիւնք Ռուսիոյ Նիքօլա Բ. Կայսրն ու Կայսրուհին Աղեքսանտրա Ֆէօտորովնա՝ շնորհալի մեծարանքով մը զիս հրաւիրելով իրենց օծման հանդէսին։ Երբ Սերպիոյ մայրաքաղաքն այցելեցի. համոզուեցայ թէ Վեհ. Աղեքսանդր Թագաւորն և իր ժողովուրդը բարեկամական զգացումներ կը տածեն հանդէպ Պուլկարիոյ։ Ինձ եղած ընդունելութեան եղանակն աւելի հաստատեց իմ համոզումս թէ երկու դրացի ժողովրդեան խիղճին մէջ խորապէս մտած է մերձեցման անհրաժեշտ պէտք մը՝ չահերու համերաշխութեան բերմամբ։»

Իշխանն իր բանախօսութիւնն աւարտելով ըսաւ թէ շատ մը օրինագծեր պիտի ներկայացուին՝ մանաւանդ ընտրութեանց, առեւտրական գործոց, ոսկեդրամի և հանրային կրթութեան համար։

ՍՊԱՆԻԱ

Ամերիկեան կառավարութիւնն, Սպանիոյ կողմէ եղած դիմումի մը վրայ, հեռագրեց Մատրիտի ամերիկեան դեսպանին՝ հրահանգ տալ Վալենսիայի ամերիկեան հիւպատոսին որ Լա-րաթա չոգենաւը Վալէնսիա չկենայ։ Վալէնսիայի մէջ տեղծութիւնը կը չարունակէ. միջոցներ ձեռք առնուեցան։ Մաչէօ Թէչէլա չըջան մարտնաւը Վալենսիայի նաւահանգիստը ժամանեց, ուր կը գտնուին նաեւ Վաշինգթոն և Ամերիք Պէռնէէ։ Ծովային նախարարութիւնն հրահանգ տուաւ պաշտպանել Լա-րաթա Վալէնսիա երթալ։

—Անցեալ կիրակի օր գրոյց՝ եղաւ թէ սպանիական կառավարութիւնը մտադիր է թէ յիշատակագիր մ'ուղղելով Մատրիտի օտար տէրութեանց դեսպաններուն, անոնց ուշադրութիւնն հրաւիրելով Մր. Քլիվլէնտի յայտագրոյն մէջ ըրած յայտարարութեանց համար։ Սակայն այս գրոյց կանխահաս կը նկատուի, որովհետեւ նախարարութիւնը տակաւին որոշում մը տուած չէ։

—Նիւ-Եորք Հէրըլտ հաստատուած կը նկատէ այն գրոյց թէ Մաչէօ թուաւորուած է։ Նոյն լրագրոյ Հավանայի Թղթակիցը Տքդ. Ձերթուքայի հետ տեսակցութիւն մ'ունեցեր է։ Բժիշկը պատմեր է թէ Մաչէօ ծովու ճամբով փայտեայ ամրոցներու միւս կողմն անցնելէ յետոյ, հարիւր ձիաւորով կերթայ եղեր Սանքէզ պետին գունդին միանալու. Նոյն միջոցին հինգ հարիւր սպանիացի տեսեր է և կարծելով որ իրեններէն են՝ առանց կասկածելու անոնց մօտեցեր է։ Սպանիացիք սպաններ են Մաչէօն. Սանքէզ 1,700 հոգիով վրայ հասեր է. Սպանիացիք իրենց մեռեալները ձգելով փախեր են։ Նիւ-Եորք Հէրըլտ ի նկատի առնելով Մաչէոյի ծայրայեղ խոհեմութիւնը, չի հաւատար այդ պատմութեան և գործին մէջ թակարդ մը կը տեսնէ։ Միացեալ Նահանգաց մէջ մեծ զայրոյթ կը տիրէ, որովհետեւ Մաչէօն ոճրի մը զոհ գացած կը նկատեն։

—Փիլիպեան կղզեաց նախորդ հրամանատար Մարէչալ Պլանքօ անցեալ երկուշաբթի օր ճամբայ ելաւ Սպանիա վերադառնալու համար։ Զօրավար Բօլավիէժա յաջորդեց անոր իբրեւ կուսակալ։ Զօրավար Զաբբինօ երկրորդ հրամանատար կարգեցաւ։

ԻՏԱԼԻԱ

Անցեալ երեքշաբթի օրուան Թուսականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ խորհրդարանը նոյն օրը պիտի վիճարանէր՝ Գալապրիայի երկրաշարժէն տուժածներոց ի նպաստ հանգանակեալ գումարներու գործածութեան խնդրոյն վրայ, և թէ Մ. Քրիսպի պիտի բանադատուի այդ մասին բացատրութիւններ տալու։

—Արտաքին գործոց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յաճախ գումարումներ տեղի կունենան Մ. Վիսքօնթի Վէնոսթայի և Միլանեան—Աֆրիկեան ընկերութեան ներկայացուցիչներուն միջեւ։ Ընկերութիւնն յանձնաւարին արդանքներ պիտի կատարէ Սոմալիներու երկրին մէջ։ Կառավարութիւնը կուզէ փոխել պայմանադրութիւնն, այնպէս որ ընկերութիւնն Աֆրիկէի մէջ աւելի մեծ ույժեր ունենայ, ինքզինքը պաշտպանելու և կառավարութեան պատասխանատուութիւնը նուազեցնելու համար։

—Ներացինի հազարապետն, որ իտալացի 215 գերիներով Դեկտ. 5ին (Ն. Տ.) Հարրարէն ճամբայ ելած էր, Զէյլա կը սպասուէր երէկ։

—Իտալիոյ արքայական պալատան արարողապետ Բօնցիօ Վալլիա զօրավարը պաշտօնանկ եղաւ, որովհետեւ նպաստած էր Մ. Քրիսպի մեքենայութեանց։ Ինչպէս յայտնի է, Ոմպէրթօ Թագաւորը բոլոր նախարարաց՝ հին թէ նոր՝ նուիրեց «Սեւ Լերան պատմութենէն» մէկ մէկ օրինակ. Մ. Քրիսպի օգուտ քաղելով այս մեծարանքէն՝ զօրավարին աջակցութեամբ ներկայացաւ Ոմպէրթօ Թագաւորին, և չարախօսութիւններ ըրաւ մեքենայութիւններու դէմ որոց զոհ կը կարծէ ինքզինքը։ Թագաւորն, որ լաւ ընդունելութիւն մը չըրաւ Մ. Քրիսպի, քիչ յետոյ պաշտօնանկ ըրաւ զօրավարը։

ԱՒՍՏՐԻԱ

Պոհեմիայի գերմանացւոց յառաջդիմական կուսակցութիւնը, վերջերս ազատական կուսակցութենէն բաժնուելով, հրատարակեց իր յայտագիրն, որ է գերմանականութիւն, ազատականութիւն, ընկերական ու տնտեսական բարենորոգմունք, ինչպէս նաեւ համերաշխութիւն Աւստրիոյ բոլոր գերմանաց և հաւատարմութիւն առ Երրեակ զինակցութիւն։ Նոր կուսակցութիւնն երեսուն անդամներ ունի արդի խորհրդականին մէջ և ազատական հին կուսակցութիւնը՝ վաթսուն։ Յառաջդիմականք իրենց յայտագիրն ընդունել տալու պիտի աշխատին Մօրավիայի, Սիլէզիայի եւ Սթիրիայի գերմաններուն, որպէս զի քաղաքական կարեւոր խումբ մը կազմեն։

ԱՆԳԼԻԱ

Ծովային եւմտացոյցներու խնդրոյն առթիւ Սթանտըրտ կ'ըսէ թէ ֆրանսական ծովային ույժերն որչափ աւելցուին, անգլիականն ալ պէտք է անկից խիստ շատ աւելնայ։ Ֆրանսացիներուն անկ է որոշել թէ օգտակա՞ր է կատարել այնպիսի մրցում մ'որուն մէջ Ֆրանսա ակամայ պիտի յաղթուի։ Մենք, կը յարէ Անգլիոյ պահպանողական թերթը, բնաւ խորհած չենք Ֆրանսայի հետ մրցիլ ցամաքային զինուորական տեսակէտով՝ ինչո՞ւ համար Ֆրանսա մեզի հետ մրցակից կը հանդիսանայ ծովերու տիրապետութեան համար։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Պատերազմական նախարարն՝ ելմտացոյցի յանձնաժողովին մէջ ըսաւ թէ հաւանօրէն մեծամեծ ծախքեր տեղի պիտի ունենան և խնդրեց որ իր խօսքերը գաղտնի մնան։ Կըսուի թէ կառավարութիւնը տեսնելով որ Ֆրանսա պիտի փոխէ իր թնդանօթները, մտադիր է ինք ալ միեւնոյնն ընել։ Անգլիական թերթ մը կըսէ թէ գերման կառավարութիւնն այդ մտադրութիւնն ունեցած է Էսէնի մէջ կատարուած փորձերէն յետոյ և թէ առ այդ ծրագիր մը պիտի մատուցանէ խորհրդարանին։ Ծախքն երկու հարիւր միլիոն մարքէն աւելի կենթադրուի։

---

(29)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ԺՕՐԺ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐԸ

ԿԱՄՔԸ

Խորհրդաւոր ձայն մը յանկարծ մրմնջեց Էլէնի ականջն ի վար. դու՛ն պիտի ըլլաս այդ աղջիկը։ Բաւական է որ կամք ունենաս, ճակատագիրդ պիտի փոխուի։ Թերեւս աւելի երջանիկ ըլլաս՝ միջակութեան մէջ մնալով, բայց կենաց պայքարն հո՛ն կը կոչէ զքեզ, եւ չես կրնար դասալիք ըլլալ պաշտօնէդ։ Դո՛ւն պիտի ըլլաս այդ տան պահապան հրեշտակը, պիտի պաշտպանես, պիտի փրկես զայն։ Այս գործն ի գլուխ պիտի չելնէ առանց մեծամեծ վշտակրութեանց, առանց շատ դառնութեան։ Բայց քու գործդ է այդ, քու առաքինութիւնդ է ընդունիլ, քու հպարտութիւնդ պիտի ըլլայ ի կատար հանել զայն։

Էլէն սարսռաց։ Այնպէս թուեցաւ իրեն թէ իր քովն անտեսանելի էակ մը կար, որ խորհուրդ կուտար եւ կը քաջալերէր զինքն։ Կարծես որոշապէս լսեց սա՛ բառն՝ որ իր նշանաբանը կը թուէր. կա՛մք, կա՛մք։ Ցուրմամբ իր չուրջը նայեցաւ. ինքզինք սենեկին մէջ առանձին տեսաւ Տիկին Էրոյի հետ, եւ հասկցաւ թէ միմիայն իր հոգին էր որ խօսած էր։

—Լաւ ուրեմն, սիրելի աղջիկս, ըսաւ մեծ մայրը բարութեամբ, ահա հինգ վայրկեանէ ի վեր կը խորհրդածէք, եւ մտքով ինէ շատ հեռացած էիք, այնպէս չէ՞։ Չեմ ուզեր ձեր ազատութիւնը չարաչար գործածել եւ իմ ներկայութեամբս ձանձրացնել զձեզ։ Բայց պիտի թողո՞ւք որ մեկնիմ առանց քիչ մը յոյս ծնցելու ինձ։

Էլէնի դիմագիծերը գեղեցիկ ժպիտով մը պայծառացան, եւ ձեռքը Տիկին Էրոյի կարկառելով ըսաւ.

—Ձեր ըրած գործն ինձ թողէք։ Այս օրէն սկսեալ ձեզ համար միայն պիտի աշխատիմ։ Ասեղս մտածութեանս հետ միաբան պիտի ընթանայ, եւ զարկած մէն մի կարս աւելի ամրապէս պիտի կապէ զիս առ ձեզ։ Մինչդեռ ես ինձ խորհուրդ պիտի հարցնեմ, դուք ալ ձերիններուն հարցուցէք, վասն զի, եթէ ձեր տունը մտնեմ, չեմ ուզեր ինքնակոչ հիւր մ'ըլլալ, եւ բարեկամ դէմքեր ու սրտաբաց ձեռքեր գտնել կուզեմ հոն։ Երբոր այս բանուածքն աւարտեմ, անձամբ պիտի բերեմ ձեզ, եւ եթէ ձեր դիտաւորութիւնները փոխուած չեն, եթէ իմ որոշումներս համաձայն են ձեր որդւոյն հետ, այն ատեն մեր ապագայ ընելիքը պիտի որոշենք։

Տիկին Էրօ գլխով հաճութիւն տուաւ ծանրութեամբ. գեղատի աղջկան մէջքէն բռնեց եւ գորովանօք համբուրելով զայն, յուզեալ ձայնով մ'ըսաւ.

—Լաւ աշխատեցէք, որպէս զի սիրտս շատ չհատցնէք։

Եւ Օրիորդ Կրավիլլի առաջնորդութեամբ փոքրիկ բնակարանին միջանցքէն հասնելով, հեռացաւ գնաց։

Նոյն առաւօտ, միջօրէին, մինչ Լուի նախաճաշելու համար իր սենեկին վար կ'իջնէր ամգոյն ու մելամաղձոտ, Տիկին Էրօ՝ խանդակաթ թափով մը պատմեց իր այցելութիւնը։ Լուի լուռ ու մունջ մտիկ ըրաւ, թերեւս չլսեց անգամ ինչ որ հանիին ըսաւ իրեն։ Մտքով Բուասիէրէս թաղէն շատ հեռի էր եւ մտածութեանը մէջ ձգտեցնել ծառուղւոյն տուներէն միայն չուրջը կը թափառէր։ Կը կարծէր տեսնել ողորկ դէմքով յաղթանդամ մարդ մը որ լռիկ կը մտնէր առաջին դաստիարակի սենեակներէն մին, որոյ պատուհանը լուսաւորուած էր։ Տժգոյն դէմքին հեգնական ժպիտ մը կ'ընդունէր զայն ժպտագին. մարդը իր կուրծքին վրայ կը սեղմէր զայն։ Փեչերուն ճանճ խորհրդաւոր հովանին տակ, ոսկեգոյն մազերու փունջ մը կը տարածուէր ակնախտիղ ուսերու վրայ, գգլիչ ժպիտ մը կ'ողջունէր հիանալի դէմք մը եւ զոյգ մ'երկնագոյն աչքերու նայուածքը կը ճառագայթէր անձկագին դրսի հրապոյրով մը։ Եւ միեւնոյն ոսկեգոյն ծփա՛ն... էր որ իր անուշաբոյր ալիքներով պատած էր զինքն, նոյն ա՛յն ժպիտն էր որ կախարդած էր զինքն, նոյն ա՛յն նայուածքն էր որոյ քաղցրութիւնը տակաւին կը պահէր իր հոգւոյն խորը։ Այս ուսերն իր թեւերուն մէջ բռնած էր, ա՛յս վարդագոյն շրթունքն համբուրած էր իր բերնին վըրայ... Ի՞նչպէս կըլլար որ այդ մարդն հոն էր։ Եւ ո՛րքան լիրբ ու սեւերես ստախօս մ'էր այդ կինն որոյ վրայ դեռ չէր կրնար խորհիլ՝ առանց սիրոյ սարսուռն զգալու։ Տիկին Էրօ՝ իր թոռան մտախաղութիւնն ուշադրութիւն համարելով՝ կը չարունակէր իր պատմութիւնը.

—Խնդրեցի իրմէ որ իմ քովս գայ ու այլ եւս ինէ չզատուի... Եթէ ընդունի, կը յուսամ որ անպատեհութիւն մը չես տեսներ, այնպէս չէ՞։

Այս հարցման ա՛յնչափ միայն կարեւորութիւն տուաւ, որչափ եթէ խնդիրը Տիկնոջ ընկերուհիի մը վրայ եղած ըլլար, եւ պատասխանեց.

—Կ'ընդունիմ ինչ որ հաճոյք կը պատճառէ քեզ, մեծ մայր իմ.

Տիկին Էրօ խնկոյն Լուիի քովը գնաց եւ համբուրեց զայն։

—Իրօք շատ աղնիւ ես։ Կը վախնայի որ մեր տան մէջ օտար աղջկան մը բնակութիւնը կասկած կուտայ քեզ։

Լուի գլխով ոչ ըսաւ եւ նորէն ընկղմեցաւ իր մրրկածուփ մտածութեանց մէջ։ Նախաճաշէն վերջ, իր անձնական բնակարանը դարձաւ որ ապարանքին երկրորդ յարկը կը գտնուէր, եւ իր ծխարանին մէջ, բազմոցի մը վրայ տարածուած, երկու ժամ անցուց ջանալով իր մտածումը թօթափել՝ խաչխաչաձեւ գլանիկներ ծխելով, որոց արդիւնքն ուրիշ բան չեղաւ եթէ ոչ իր երեւակայութիւնը գրգռել։ Լուի ոսկեգոյն մազերով հիանալի կինն իր գիշերային այցելուին թեւերուն մէջ կը տեսնէր չարունակ, սիրագրգիռ ու յայրատ, եւ բարկութենէն ու նախանձէն կը մռնչէր՝ մտածելով ա՛յն երջանկութեան վրայ զոր կը վայելէր սոսկալին Լըրըմուլէ։ Ցնմարական գաղափարներ կը ծնէին իր մտադրգռութեան զայրագնութենէն։ Կ'ըսէր ինքնիրեն. ես ալ անոր չափ հարուստ եմ, եւ երիտասարդ եմ. ինչո՞ւ համար իմինս պիտի չըլլայ այդ կինն։ Գինի վճարեմ, քանի որ բոզ մ'է. Նորէն պիտի խաղայ ինծ ա՛յն դժնդակ կատակերգութիւնն որմէ խաբուեցայ այս գիշեր։ Բոլորովին բարեյօժար է այս բանին, քանի որ ինծ կ'սպասէ այսօր, այս պահուս իսկ։ Այս անգամ Լըրըմուլէն պիտի խաբէ ինծ համար, եւ զիս ալ պիտի խաբէ ուրիշներուն համար։ Կատաղութենէն ակռաւ բարձրաձայն խնդալ, եւ կատաղաբար զարնելով պզտիկ միատանիի մը զոր ջախջախեց, գոչեց.

—Իր ժպիտն, իր նայուածքն, իր մարմինն, ինծ նման ամենքն ալ պիտի կրնան վայելել, բաւական է որ վճարեն։ Լա՛ւ, հարիւր անգամ ոչ, հազար անգամ ոչ. ալ աչք չունիմ իր վրայ. բնաւ պիտի չկրնայ ծաղրել զիս, ո՛չ մէկուն հետ պիտի խնդայ իմ վրաս։

Սենեկին մէջ պտըտեցաւ, գլխուածով կանգ առաւ վառարանին առջեւ, ժամացոյցին նայեցաւ եւ տեսաւ որ ժամը չորսն էր։ Սպասաւորը կանչեց, հրամաններ տուաւ կառքին համար, եւ հագուեցաւ։ Ժամը հինգին դուրս ելաւ եւ կայսերական ակումբը գնաց։ Գրեթէ անհրկրայ էր որ հո՛ն Լըրըմուլէյի ու Թօղիայի պիտի հանդիպէր. հո՛ն երկու հարիւր քայլ հեռի էր Օլիֆան ապարանքէն։ Ի զո՛ւր երդում ըրած էր որ այլ եւս Տիանայով պիտի չզբաղէր, սակայն ընդ առաջ կ'երթար անոր տարփածուին, եւ գրեթէ անոր տան անկիւնը դարանակալ կ'ըլլար։

Օդն հիանալի էր. տաքութիւնն, արդէն չափազանց սաստիկ, ահագին բազմութիւն մը յանկուցած էր ի Շանզ'Էլիզէ, եւ Ռուայալ փողոցը շրջագայողներու անցուդարձ մը կար, ո՛ր ինք կըշտապէին վայելել այս գեղեցիկ երեկոն։

(Շարունակելի)

Թարգմանիչ Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ

ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Պուքրէշէն կը գրեն դեկտ. 5|17 թուականաւ թէ Կէննատիոս մետրապոլտին խնդիրը լուծուեր է։ Ֆլէվայի խումբին պահանջմամբ Սինոդը ջնջելալ հաշակեց այն վճիռն որ պաշտօնանկ ըրած էր Կէննատիոս մետրապոլիտը, սակայն պայմանաւ որ այս վերջինը խոստանայ վերջնապէս հրաժարիլ. իր յաջորդը պիտի ըլլայ Տ. Կէօրկեան, որ իր նախորդն եղած էր։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

Աւստրիալիայի մէջ Մօնթակույի կողմը՝ Բէկանա քաղաքը բոլորովին հրոյ ճարակ եղաւ։ Հարիւրաւոր անձինք անպատսպար մնացին։ Վնասը 15000 անգլիական ոսկի կը հաշուի։

— Միացեալ Նահանգաց մէջ Բօլ Նաթօ անուն մարդ մը, անգործ եւ չքաւոր, ինքզինքն իբրեւ գերի ծախու հանեց աճուրդով։ Նիւ-Եօրք Հէրըլտ հարիւր տոլարի գնեց զԲօլ Նաթօ, սակայն անմիջապէս ազատ արձակեց՝ երկայն յօդուածներու մէջ պատմելով իր ազատագրած գերիին թշուառ կեանքը։

— Անցեալ երկուշաբթի Ռուան գացող երկաթուղայ կառախումբ մը՝ Սէն Իւքի կայարանէն ելնելուն ընդհարում մ'ունեցաւ ուրիշ կառախմբի մը ետեւի կողմին հետ։ Ընդհարումը սաստիկ եղաւ. կառախմբին ետին գտնուած ֆուրկօնը կտոր կտոր եղաւ. չորս վակօններ փշրուեցան եւ վայրաշարժը մեծապէս վնասուեցաւ։ Մարդու կորուստ թէեւ չպատահեցաւ, սակայն նիւթական վնասը մեծ է։

— Անցեալ կիրակի գիշեր ի Շէրպուռ սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով առագաստանաւ մ'ընկղմեցաւ։ Ձկնորսի բազմաթիւ նաւեր կորան։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՓԱՐԻԶ, 18 Դեկտ. — Արտաքին գործոց նախարար Մ. Հանօթօ ակադեմիային մէջ ընտրելի ներկայացաւ՝ Շալմէլ Լաքուռի մահուամբ պարապ մնացած աթոռին համար։

— Մ. Սիկֆրիտ ներկայացուց իր տեղեկագիրը Մատակասքարի պարտուց սակերու զեղչման նկատմամբ։ Երաշխաւորեալ պարտատոմսերու թիւն է 60,000՝ իւրաքանչիւրը 500 ֆրանքէն եւ տոկոսն առ առաւելն 3%։

ՎԻԵՆՆԱ. — Սերպիոյ Թագաւորը Պելկրատ դարձաւ՝ կարգադրելու այն անհամաձայնութիւններն որք ծագեցան նախարարութեան եւ Օրթոտոքս Պատրիարքին միջեւ։

ՊԵՏՐՍՊՈՒՐԿ. — Պետրսպուրկի չինական դեսպանատունը բոլորովին կը հերքէ Ռուսիոյ եւ Չինու միջեւ դաշնադրութեան մը գոյութիւնը։

ՊԵՐՆ. — Զուիցերիոյ նախագահ ընտրուեցաւ Մ. Տէօյխէր եւ փոխ-նախագահ Մ. Ռուֆֆի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ

ԼՈՆՏՈՆ — Հինգշաբթի օրը երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մ'զգացուեցաւ Անգլիոյ արեւմտեան ծովեզերաց վրայ եւ կեդրոնական մասին մէջ։ Մեծամեծ վնասներ կան. մանրամասնութիւն առնուած չեն։ Հըրֆօրտի մայր-եկեղեցին եւ կայարանը վնասուեցաւ։

ՊՈՄՊԱՅ. — Ժանտախտէն 1,094 հոգի մեռան։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՄԱԴՐԻՏ, 18 Դեկտ. (Եբէկոյ). — Նախարարաց խորհուրդն որոշեց մաս առ մաս 40,000 զինուոր ղրկել Փիլիփեան կղզիները։

— Տակաւ կը հաստատուի այն զրոյց թէ Քուպայի շարժման պետը՝ Մաչէօ՝ չէ սպաննուած։

— Սպանիական կառավարութիւնը համոզում գոյացուց թէ պէտք կայ բարենորոգումներ ի գործ դնել Քուպայի եւ Փիլիփեան կղզիներու մէջ։

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՅԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ եւ զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամմնտօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսներու համար ծաղկաւէտ կըրլանտներ, քօղեր, ձեռնոցներ, կօշիկներ եւն. եւ կը զարդարէ հարսի մոմեր վայելուչ եւ ճաշակաւոր, համեստ գներով։

Բարձրագոյն վարժարանի ուսանող մը կը փափաքի պաշտօն վարել ազգային վարժարաններու մէջ։
Դիմել «Բիւզանդիոն»ի խմբագրատունը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն անձնական տկարութեան պատճառաւ այսօր չպիտի կրնայ Պատրիարքարան երթալ եւ հետեւաբար վաղն ալ չպիտի կրնայ պատարագել Գատըգիւղի եկեղեցին ուր հրաւիրուած էր։ Ս. Պատրիարքն այսօր Բաբկէն վարդապետը ղրկեց ի Գատըգիւղ զայս ծանուցանելու համար Թաղական խորհուրդին։

Ն. Ամենապատուութիւն հրահանգ տուաւ Պատրիարքական Դիւր. փոխանորդին որ վաղն եւ երկուշաբթի Պատրիարքարանէն բացակայ չգտնուի։ Կը յուսացուի թէ Ս. Պատրիարք Հայրն երկուշաբթի Պատրիարքարան իջնելով նախագահէ տեղական գործոց մասնաժողովոյ նիստին որ նոյն օրը տեղի պիտի ունենայ։

Քաղաքական Ժողովն երէկ մասնաւոր գումարում մ'ունեցաւ ի Պատրիարքարան՝ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Ժողովը խորհրդակցութիւններ կատարեց յարաբերական մէկ քանի խնդրոց վրայ։

Նիստէն յետոյ Ս. Պատրիարք Հայրը Բարձր. Ցարութիւն փաշայի բնակարանը գնաց ի Պէշիքթաշ՝ ընկերակցութեամբ Եուսուֆեան Տիգրան էֆէնտիի եւ տեսակցութիւն մը ունեցան։

Երէկ Կէտիկ փաշայէն «Վերափոխման» միաբանութեան պատկանող երկու ֆրանսացի Գթութեան քոյրեր Խասգիւղ երթալով՝ կանխապէս իրենց հայթայթած մանրամասն վիճակագրի մը համաձայն՝ 15 օսմ. ոսկւոյ չափ գումար մը բաժնեցին գիւղին կարօտելոց։

Մաղթենք որ յիշեալ բարեսիրտ քոյրերու սոյն ազնիւ ընթացքն իւր հետեւողներն ունենայ։

Բարեսէր ազգային մը յանձն առած է 50 ի չափ Խասգիւղի կարօտեալ տղաքներու ձմրան հագուստ շինել եւ գեղին մէջ վստահելի մարմնոյ մը կուզէ յանձնել այս գործը։

Մայր Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհուրդը կը ծանուցանէ մեզ թէ Տ. Եղիշէ Ծ. Վրդպ. Դուրեան հրաւիրեալ է վաղը, կիրակի, Ս. Պատարագ մատուցանել ի Մայր Եկեղեցւոյ եւ ժողովուրդը մխիթարել հոգեւորապէս։

Դատական նախագահութիւնը պաշտօնագիր մ'ուղղելով ի Պատրիարքարան, յանձնարարած է քահանայ մը որոշել Համազգային Անկելանոցին հայկական մատրան համար։ Այդ քահանային ամսաթոշակը կառավարութեան կողմէ պիտի վճարուի։

Գաւառական գործոց մասնաժողովն երէկ ի նիստ գումարուեցաւ ի Պատրիարքարան եւ զբաղեցաւ իր օրակարգին վրայ գտնուած խնդիրներով։

Կը լսենք թէ Վսեմ. Սաւֆաթ փաշա Ալլամեան իր բնակութիւնն ի մօտոյ Սկիւտարէն Բերա պիտի փոխադրէ։

Մայր եկեղեցւոյ Թաղական խորհուրդն սկսաւ կարօտելոց բաշխել այն գումարը զոր՝ Մ. Թուքասի աղջիկները յանձնած էին Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։

Պէօյիւքտէրէէն մեզ կը գրեն թէ Գալաթիոյ մէջ ձեռնադրուած Ցարութիւն անուն սարկաւագ մը նախընթաց կիրակի օր եկեղեցւոյ մէջ յախուռն ընթացք մը ունեցած է եւ մինչեւ իսկ յանդգնած է քարոզիչ Տ. Մկրտիչ Վեհապետեան եպիսկոպոսի ձեռքէն Ս. Աւետարանը խլելու եւ Ս. Պատարագն ընդհատելու։ Սարկաւագին այս տարօրինակ ընթացքը գայթակղութեան եւ արդար զայրոյթի առիթ տուած է ժողովրդեան, որ ստիպուած է զինքը սեղանէն վար իջեցնել։

Նամակագիրը կրօն. ժողովոյ ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս սարկաւագին դէմ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ՝ Նոյեմբեր ամսոյ մէջ, ի նպաստ Ազգային Հիւանդանոցիս, հետեւեալ նուիրատուութիւնք եղած են։

Մեծապատիւ Տեարք եւ Ազնուուհի Օրիորդ. Կիւլպէնկեան Եղբարք՝ ընթացիկ դրամ 2,700, մի քանի բարեսէր անձինք՝ ձեռամբ Պատուելի Տ. քթ. Ժ. Կրինի 1,080, Ց. Մ. Գ. Շամտանճեան էֆէնտիք 1,080, Բարեսէր մը 540, Բարեսէր մը 500, Կարապետ էֆ. Գ. Տամատեան 108, Օրիորդ Բրլանթի Ն. Մարաշլեան, ձեռամբ Տէր Արսէն քհնյ. Տէր Ցովսէփեան 100, Բարեսէր մը՝ ձեռամբ Տէր Խաչատուր քհնյ.ի Տէր Գաբրիէլեան 60, Բարեսէր մը 40, Բարեսէր մը 40, Ցովհաննէս էֆ. Պօղոսեան 30, Մհր. Գալուստ էֆ. Գասպարեան 20, Նշան էֆ. Գալըպճեան 20, Թովմաս էֆ. Թոմաճանեան Կիւրինցի 20, Մատթէոս էֆ. Բիւրքճեան 20։ Ընդ ամենը միմիայն 6,358 ղուրուշ։

Բարեխնամ Հանգուցեալ Սերովբէ էֆէնտի Կիւլպէնկեանի եւ կողակցոյն հոգւոց համար Նոյեմբեր 9 շաբաթ օրն ընդհանուր պատսպարելոց տրուած հացկերոյթին առթիւ Ազնուաշուք Կիւլպէնկեան եղբարց կողմանէ նուիրեալ է. 1 պարկ բրինձ (80 քաշ), 2 պարկ բաթմաթէս (114 քաշ), 1 կալօն վարդաջուր ($2\frac{1}{2}$ քաշ), 48 քաշ թէլքատայիֆ, 38 քաշ իւղ, 62 քաշ շաքար եւ 240 հատ. Պետրոս էֆ. Գարակէօզեան 4 պարկ շաքար ($259\frac{1}{2}$ քաշ), Թ. եւ Ե. Գարակէօզեան եղբարք 1 պարկ սուրճ ($46\frac{3}{4}$ քաշ), Բարսեղ էֆ. Իսթանպօլլուեան 2 պարկ բաթմաթէս (112 քաշ) եւ 2 պարկ աճառ (129 քաշ), Ցակոբ եւ Քերովբէ էֆէնտիք Դուլաաձեան 25 մետաղ արմատ (511 քաշ), Բարեսէր մը 1 մավոնա հանքածուխ (20445 քաշ), Բարեսէր Տիկին մը 250 քաշ խաղող, Բարսեղ էֆ. Գ. Մանուկեան 1 չիւի սօպա, Լեւոն էֆ. Ֆնտըլեան 400 հաւկիթ (1 տակառ), Եավրուեան Իսագուլեան ընկ. 6 քաշ թէյ, Թոհումճի Տիգրան Աղա 2 պարկ բաթմաթէս (141 քաշ), Տիկին Մարիամ Ռափայէլեան Կեսարացի 40 քիլօ հաց եւ 1 ոչխար, Պետրոս էֆ. Բաքտանօսեան Սեբաստացի 1 գորգ 250 ղրշ. արժէքով, Մամաս աղա Կեսարացի 1 սագ, Բարեսէր մը 1 կլօսա կօշիկ Ներկ։

Ի դիմաց Հոգաբարձութեան
Ազգ. Հիւանդանոցի

Վ. Ատենապետ — Վ. Ատենադպիր
Տ. Ս. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ — Գ. Խ. ԷՎՐԷՆԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիյէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց եւ ուրբաթու աղօթքը կատարեց, յետ որոյ կայս. Պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին անդամ Մ. Պէժէ, Քրէտի Լիօնէի տնօրէն Մ. Պլանշըրէ, ամերիկեան հիւպատոսն՝ ընտանեօք, անգլիական, աւստրիական ու իտալական դեսպանատանց պահականաւորու մէկ քանի սպաներ, Մէսաժըրի ընկերութեան գործակալ Մ. Տէբալիէռ եւ տասնէ աւելի օտարազգի զբօսաշրջիկներ։ Ներկայից ոմանք սենեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ԲԱՐԵՆՈՐՈԳՄՈՒՆՔ. — Գիւղախումբերու եւ գիւղերու հաշտարար դատարանաց պարտականութիւնները գծող հրահանգը քննիչ յանձնաժողովին եւ Պետական Խորհուրդին մէջ քննուելէ յետոյ մատուցուեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։

— Բ. Դուռը գրեց Արշիպեղագոսի կղզեաց կուսակալութեան որ բարենորոգմանց ծրագրոյն տրամադրութեանց համաձայն, ձեռնարկէ գիւղախումբերու կազմակերպութեան։

— Էտիրնէի մէջ կուսակալի փոխանորդ Արիֆ փաշայի նախագահութեամբ կազմեալ բարենորոգմանց յանձնաժողովը մաս առ մաս կը քննէ բարենորոգման համար պէտք եղած միջոցներն եւ մէկ կողմէ կը տեղեկագրէ Բ. Դրան։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնը շրջաբերական մ'ուղղելով բոլոր նահանգներուն՝ յանձնարարեց որ պաշտօնեայք աշխատին հասոյթի նոր աղբիւրներ գտնելու եւ տեղեկագրեն իրեն։ Նախարարութիւնը ծանոյց նոյնպէս թէ ով որ հասոյթի նոր աղբիւր մը ցոյց տայ եւ կառավարութեան կողմէ ընդունուելով ի գործ դրուի, վարձատրութեան պիտի արժանանայ։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ եւ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը կայս. Իրատէի մը համաձայն՝ ծրագիր մը մատոյց Բ. Դրան։ Այդ ծրագրով կառաջարկուի գործարաններ հաստատել արհեստից ու գիտութեան նորանոր գիւտերէն օգտուելու համար։

ՆՈՐ ՏՐԱԳԻՐ. — Հանրային Պարտուց վարչական ժողովը քննութեան առաւ դեղագործ Թօփուզեան Գրիգոր էֆէնտիի ծրագիրն որով առաջարկած էր օտար երկիրներէ բերուած եւ Օսմանեան երկիրներու մէջ պատրաստուած ոգելից ըմպելեաց շիշերուն վրայ դրօշմաթուղթ փակցնել, ուրկից տարեկան 75,000 ոսկւոյ հասոյթի նոր աղբիւր մը պիտի գոյանայ։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ Պարտուց վարչութեան նոյեմբեր ամսուան հասոյթը 16,000 ոսկի աւելի եղաւ անցեալ տարուան նոյն ամիսէն։

ՏԱՍԱՆՈՐԴ. — Տրապիզոնի կուսակալութիւնը, հակառակ պայմանագրութեան, դանձումներ ըրած էր տասանորդի այն տուրքերէն, որք երկաթուղեաց երաշխաւորութեան գումարին յատկացուած են։ Ձեռնհաս իշխանութիւնը ծանոյց նոյն կուսակալութեան որ այդ գանձմանց փոխարէն ուրիշ հասոյթներէ վճարումներ ըլլան Հանրային Պարտուց վարչութեան սընտուկներուն. նոյնպէս յետ այսորիկ տեղի չտրուի պայմանագրութեան հակառակող այդ կարգի պարագաներու։

ՄՈՒՐԱՑԻԿՆԵՐ. — Ներքին գործոց նախարարութիւնը կրկին անգամ ծանոյց որոց որ անկ է վերցնել մուրացիկներն՝ անոնցմէ գործի յարմարութիւն ունեցողներն իրենց ծննդավայրերը ղրկելով եւ խեղանդամ կամ անկարողները Համազգային Անկելանոցին մէջ պատսպարելով։

ՌՈՒՍԻՈՅ Նիքոլա Բ. կայսեր անուան տօնախմբութեանն առթիւ՝ երէկ գոհաբանական աղօթքներ կարդացուեցան դեսպանատան մատրան մէջ։ Ներկայ էին ռուսական դեսպանը բոլոր իր հետեւորդներով, ինչպէս նաեւ հելլենական ու սերպիական դեսպանք եւ Սեւ Լերան ու պուլկարական գործակատարք։

Եկեղեցական արարողութիւններէն յետոյ, Մ. Նէլիտօֆ դեսպանատան մէջ ընդունեց ներկայից շնորհաւորութիւնները։

Կայս. Պալատան ու Բ. Դրան կողմէ յատուկ պաշտօնեաներ դեսպանատուն երթալով շնորհաւորական այցելութիւն տուին։ Օսմ. պահականաւոր միջօրէին քանիմէկ թնդանօթներ արձակեց։ Երէկ գիշեր դեսպանատան մէջ հացկերոյթ մը եւ յետոյ ցայգահանդէս մը տրուեցաւ։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ դեսպանատան մէջ ալ երէկ ընդունելութիւնք կատարուեցան Ցունաստանի Նիքոլա իշխանին անուան տօնախմբութեանն առթիւ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանի Սինոդը մերժեց Սէլանիկի մետրապոլտին դէմ եղած բողոքներու նկատառումը։

Մ. ՔԻԽԼՄԱՆ, ընդհանուր տնօրէն Անատօլուի երկաթուղեաց, Մինիխ ուղեւորեցաւ։

Մ. ՊԷԺԷ. — Մօնիթէօռ կըսէ թէ Հանրային Պարտուց վարչական ժողովին ֆրանսացի անդամ Մ. Պէժէ՝ Եւրոպայի մէջ կատարած վերջին ուղեւորութեանը միջոցին՝ ճշգրիտ տեղեկութիւններ տուեր է օսմ. կառավարութեան ելմտական վիճակին վրայ եւ թէ այդ նպաստաւոր տեղեկութիւնք անշուշտ նկատողութեան առնուած են Եւրոպայի սեղանաւորական բարձր շրջանակաց մէջ. Ֆրանսացի արժէթղթերք հինգ տարուան կրանորոգած են Մ. Պէժէի պաշտօնն, ինչ որ կապացուցանէ թէ վստահութիւն ունին իրենց ներկայացուցիչին վրայ։

ԿՐԵՏԷ. — Հանիայէն կը գրեն թէ դատական գործոց եւ ոստիկան-զինուորական կարգադրութեան յանձնաժողովներն հոն ժամանելուն լաւ ընդունելութիւն մը գտեր են իսլամ եւ ոչ-իսլամ ժողովրդեան կողմէ։ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոսարանին հիւրընկալուեր է տեղւոյն ֆրանսական հիւպատոսին Մ. Պլանի, Մ. Սքալցունի՝ մաքսատան դէր-տնօրէն Սթավրաքի էֆէնտիի տունն։ Յանձնաժողովոյ ժամանման հետեւեալ օրը կուսակալը, զինուորական հրամանատարը, նահանգին ժողովոյ անդամք եւ բազմաթիւ երեւելիք այցելութեան գացեր են Մ. Սքալցունիի։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ. — Ռուսական դեսպանատան պահականաւորն՝ Զէյնօ Մօրէյք առջի օրն այցելեցին Թէբսանէի գործարանները։

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

Հաստատուեալ յամին 1852

Նորաձեւ գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, [illegible] (ըստ տարիքի), [illegible], եւ [illegible] երաշխաւորեալ։ «Սկոռբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորաձեւ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի [illegible]։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանըխ գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զըպուգճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրխօվէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղինին։

ՈՂՈՂՄՈՒՆՔ. — Վերջին տեղեկութեանց նայելով, ողողումներէն ամենէն աւելի վնասուած են Սէլանիկ-Միթրովիցայի գծին վրայ գտնուած տեղերը։ Սկիւպ քաղաքին մէջ 500 տուն փլած եւ այնչափ մ'ալ վնասուած են, անպատսպար մնացողներու թիւն է 500։ Տեղական կառավարութիւնն ամէն ջանք կընէ վնասելոց պէտքերը հոգալու համար։

ՔԱՐԱՓՆԵՐՈՒ ընկերութիւնը նոր բերուած գործիներու միջոցաւ քննել կուտայ Պոլսոյ կողմի քարափանց այն տեղերն, ուր անցեալները փլան չինուած քարափները։ Քննութիւնք կը կատարուին չաղափի միջոցաւ 40-50 մեդր խորութեամբ ծակեր բանալով, որպէս զի հողին վիճակը հասկցուի։ Այդ գործողութիւնք երեք-չորս ամսոյ չափ պիտի շարունակուին եւ յետոյ ձեռք բերուելիք արդիւնքին համաձայն նորէն քարափներու շինութեան պիտի ձեռնարկուի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանին կից ախտաբանութեան յատուկ ճիւղ մը պիտի կառուցուի, որուն ուսուցիչ պիտի կարգուի Վսեմ. Տօքթ. Խորասանճեան էֆէնտի։

ԶԷՆՔԵՐ. — Ներքին գործոց նախարարութիւնը, կըսէ Սապահ, մաքսային վերատեսչութեան հաղորդեց տրուած որոշում մը թէ գաւառներն երթալիք ուղեւորներու քով Գավալ կոչուած հրացաններէն զատ ուրիշ զէնք չպիտի գտնուի։

ԽԱՍԳԵՂԷՆ մեզ կ'իմացնեն թէ վերջերս գեղին մէջ գիշեր ժամանակ գողութիւններ պատահած են։ Այս մասին տեղւոյն ձեռնհաս իշխանութեան ուշադրութիւնը կը խնդրուի։

ՈՃԻՐ. — Առջի գիշերն Սկիւտարի Պալապան Իսկէլէսիի կողմը քիւրտ Մասթօ դաշոյնով վիրաւորեց նոյն թաղի գիշերապահը՝ Մէհմէտը։ Կըսուի թէ առաջուընէ թշնամութիւն մը կար ատոնց մէջ։ Ոճրագործը ձերբակալուեցաւ։

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Լոնտոնի մէջ 170 էն աւելի դաշնակի գործարաններ կան. 1300 խանութ որք կը պատրաստեն երաժշտական գործիներ. գաւառներուն մէջ կը գտնուին 3000 երաժշտական հաստատութիւններ եւ 37 թերթ որք միայն մուզիքով կ'զբաղին. Լոնտոն ամէն տարի 90,000 դաշնակ կը պատրաստէ։

— Սպանիոյ Պարսէլոն քաղաքը կեդրոնն է սիկարի թղթի գործարաններու. գործարան կայ որ տարին 180,000 տետրակ կը հայթայթէ, եւ կը շահի 12,000 ոսկի։

— Լոնտոնի ոստիկանութիւնը կազմուած է հետեւեալ կերպով. ունի 1 ոստիկանապետ. 3 օգնական. 5 դիւանակալ. 31 տեսուչներ. 597 գօմիսէր. 1834 յիսնապետ. 12754 ոստիկան։ Այս 15225 պաշտօնեաներու համար բրիտանական կառավարութիւնը տարեկան 2,000,000 ոսկի կը վճարէ։

— Աշխարհի մէջ չկայ երկիր մը կարծեմ որուն խանութպաններն ու գործարանապետները կարենան այնքան ստակ վատնել ազդարարութեանց, որքան Լոնտոն. տարին 4,000,000 ոսկի կը վատնուի միայն ազդի համար։

— Օքսֆորտի համալսարանին տարեկան եկամուտն է 70,000 ոսկի։

— Համբաւաւոր Ուէսթմինսթրի աբբայարանին մէջ մինչեւ այսօր 1073 մահարձան կայ, որոց ներքեւ կը հանգչին Մեծն Բրիտանիոյ բոլոր աշխարհահռչակ եւ երեւելի անձնաւորութիւնները։

— Հաշուուած է որ Գերմանիոյ խաղալիքի գործարաններն տարին 2 միլիոն ոսկւոյ ապրանք կը ծախեն։

— Լոնտոնի կօշիկ ներկողներն աւելի բախտաւոր են՝ քան մեր դատախարակները. ամէն մէկ ներկարար տարին միջին հաշուով 816 շիլին, այսինքն՝ 4896 ղրուշ կը շահի։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ
7 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ

Օսմ. քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	Օ. Ո.	22 $23\frac{1}{2}$
Ամենէն բարձր գին	»	22 $25\frac{1}{2}$
Ամենէն վար գին	»	22 16
Օսմանիյէ	»	74 —
Ռումէլիի երկաթ.	ֆր.	103 50
Ռեժի	»	14 —
Քրէտի Ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 17
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 —
Թրամուէյ բաժնեթ.	ղրշ.	7 20
» ժուիսանս	»	2 45
Սիկառէթ Ա.	»	1 31
Սիկառէթ Բ.	»	1 30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալ.	Ա. Ո.	3 03
Ճէն. Թօպաքօ Բօրթ.	շիլին	— 07.3
Ճէն. Էնթէրբրայզ	»	— 09.6
Թրամուէյ պարտաթ.	ֆր.	488 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	342 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455 —
Թրանուէյ	»	36 —
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քօնսօլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	1 75
» ութ » »	»	4 —
Ռումէլ. երկ. մէկ » »	»	— —
» » ութ » »	»	— —
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ		
Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 10
Փարիզ 3 »	ֆր.	23 —
Ֆիօրին մանտա	»	10 $87\frac{1}{2}$
ԲԱՑՈՒՄ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ		
Օսմ. Քօնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	22 25
Ռումէլիի երկաթուղի	ֆր.	103 75
ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 17
Անգլիական ոսկի	»	110 —
Բոլ էմբէռիալ	»	89 20
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 16
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8 56

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ, 18 ԴԵԿՏ.		
Ֆրանսական Ռանթ 3%	ֆր.	102 47
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. բաց.	»	20 65
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ. գոց.	»	20 67
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	21 05
Օսմանիյէ	»	351 —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	104 —
Օսմ. Բռիօռիթէ	»	422 —
Մաքսատուն	»	466 —
Օսմ. Ռեժի	»	319 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	531 50
Քրէտի Լիօնէ	»	765 —
Սուէզի բաժնեթուղթ	»	3367 —
Իտալական Ռանթ	»	93 70
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 250
Դրամագեղչ	»	2 —
Թրանսվաալ լանկ	»	34 50
ՊԵՐԼԻՆ, 18 ԴԵԿՏ.		
Օսմ. քօնս. Սէրի Դ.	մարք	— —
» փոխառութիւն 1888	»	— —
Ռումէլիի երկաթուղի	»	105 —
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	88 30
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 175
ՎԻԵՆՆԱ, 18 ԴԵԿՏ.		
Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆիօր.	119 95
Ռումէլիի երկաթուղի	»	52 50
Օսմ. Ռեժի	»	158 —
ԼՈՆՏՈՆ, 18 ԴԵԿՏ.		
Անգլ. քօնսօլիտէ	Ա. Ո.	110 81
Օսմ. » Սէրի Ա.	»	65 —
» » » Բ.	»	31 31
» » » Գ.	»	20 12
» » Դ. բաց.	»	20 50
» » Դ. գոց.	»	20 56
Փոխառութիւն Դասապա	»	76 50
» Օսմ. $3\frac{1}{2}$%	»	94 —
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 25
Այտընի երկաթուղի	»	11 75
Եգիպտական Միացեալ	»	104 87
Հելլենական 5%	»	28 50
Մօնօբօլ հելլենական 4%	»	28 50
Ռանթ » 4%	»	23 75
Ռուսական $3\frac{1}{2}$% 1891	»	99 —
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	93 75
» Նոր » 6% 1892	»	94 87
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 42
Դրամագեղչ	»	4 —

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Ս. Պետերսբուրգ Ընկերութեան աշխարհը, Մեծ Մորսքայա 37
Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթը 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ — Ղալաթիա, Պօղոսեան վրայ (Հին Մուհասեբէ տեղը) — Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՕՏՕՐ ՐԷԹԹԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՎԱՆԴՕՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	104,500,000
Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՈՆ ԲԱՅՍԼԸՃԵԱՆ Կ. Պոլիս, Ղալաթա, Գարաքէօյ Եէնի-Խան Ա. յարկ։

L'ANCRE ԼԱՆՔՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԵՆԷՆ ՀԻՆ, ԱՄԵՆԷՆ ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԵՒ ԱՄԵՆԷՆ ԱՒԵԼԻ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾԸ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԴՄՐ. 133 ՄԻԼԻՈՆԷՆ ԱՒԵԼԻ
1871 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 93 ՎՃԱՐՈՒԱԾ ԴՄՐ. 206 ՄԻԼԻՈՆ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Կոմս Լէոնի Զիչի, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական, Նախագահ
» Իօսըֆ Հոեոս, դեր-Նախագահ
» Ժօզէֆ Հոեոս, կայս. եւ արք. Ներքին խորհրդական
» Բօլօման Նաքօ » » »
» Անտուան Բրօֆէ տ'Օսբէն
Թէօտոր Բոնզէն
Ժան տը Վէնքհայմ - Իննէննայմ

Կառավարական Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄՈՒՔ կայս. արք. խորհրդական

Ընդհանուր Գործակալ, Պէրա, Թիւնէլի հրապարակ, նոր Սարաֆօղլու, ԼԻՕՆԷԼ ՊՕՆՍ
Դիւր. Գործակալ ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ Կ. Պոլիս, Դօքաթլըօղլու խան Թիւ 7

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 Ֆր.
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Գարաքէօյ նաւամատոյցին մօտ Հալաճեան խան
ԴԻՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլիս Սուլթան Համամ Հաճեօբօղլու խան

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ Պանքայի ամեն գործողութիւնները. արժէթղթերի վրայ փոխատուութիւն. հաշուեփակումներ կը բանայ՝ արժէթղթեր գրաւ առնելով. փոխանակագիր կը հանէ Ֆրանսայի ու օտար երկրաց զանազան հրապարակներուն վրայ. Վարկի թուղթեր կու տայ. Սակաւաթիւ յանձնարարութիւններ կը կատարէ. վճարումներ կ'ընդունի, և պայմանաժամաւոր պահոններ կու տայ որոշեալ պայմաններով։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԻՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ Պանքայի ամեն տեսակ գործեր. ապրանքի փոխաբերն փոխատուութիւններ կ'ընէ. ապրանքներ կ'ընդունի երբեւ անպարտ աւանդ՝ մինակ զետեղման վարձքն ստանալով և կամ Կ. Պոլսոյ և օտար երկիրներու մէջ վաճառելու յանձնառութեամբ։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ
ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄԱՐ
906,000,000 ՖՐԱՆՔ
ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒՐՈՊԱ
Փարիզ, 16, Պուլվար տէզ Իթալիէն 1, 3 Լը Բէլըթիէ փողոցի անկիւնը մէջ
1845 Հիմնուելէն ի վեր

Ապահովագր. ներու վճ.	1,123,000,000
1895 է տարեկան	
Ապահովագրեալներու վճ.	87,000,000
Հասոյթ	196,000,000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000,000
1896 յունուար 1	
Աւանդք և անշարժ կալուածք յԵւրոպա	40,000,000
Ցուեկեալ դրամագլուխ	124,000,000
Արդի ապահովագրութիւնք	4,141000000

Տեղեկութեան համար

Շահաբաժիններու բարդմամբ և ապահովագրեալներու վերադարձմամբ՝ ի դէպ մահու. Պայմանագրութեան նոր եղանակ, սկսեալ Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղեւորութեան. Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով Ընկերութենէն փոխառութիւններու որոյ գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ։ Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՌԻ. ՀՕՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.
Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան
Ղալաթիա

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
ԱՐՇԻՒՆԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԻՆ 1897
ԹՈՒԱԿԱՆԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Բացի պարզ օրացոյցէ, 160 մեծ երեսներու մէջ կը բովանդակէ Գիտական, Գրական, Բանաստեղծական, Վիճակագրական, Պատմական, Առողջապահական, Զաւեշտական եւ այլ զանազան հատուածներ եւ հարիւրէ աւելի օգտակար գիտելիքներ։

Հասոյթը յատկացեալ է Պրուսայի Արշիւնեան Որբանոցին, ուր 115ի չափ որբ եւ անտերունչ մանկունք պատսպարուած կը խնամուին եւ որոց իւրաքանչիւրին 10 ոսկիէն աւելի ծախք կը լինի տարին։ Այս Որբանոցին հասոյթն է լոկ գթած սրտերու յօժարակամ նուէրները։

ԳԻՆՆ է 50 ՓԱՐԱ.

Կեդրոնատեղին է ՊԱԼԵՆՑ ԴՐԱՏՈՒՆԸ, Զաւիմաճըլար, Թիւ 20։
Մեծաքանակ գնողներու գոհացուցիչ զեղչ։ 7—6

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ Յ. Գ. ՓԱԼԱԴԱՇԵԱՆԻ

ՆՈՐ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ ԻՐԱՒԻՏՈՒԹԵԱՆ և բնական ու բնապատմական գիտութեանց, Պատկերազարդ Ա. Տարի։ Կրնայ ծառայել միանգամայն երբեւ ընթերցանութեան դասագիրք։ Գին 3 ղրուշ։

ՏԱՐՐԱԿԱՆ ՍԿԶԲՈՒՆՔ ԴՐԱՀԱՇՈՒԻՑ, Թուաբանական խնդրոց լուծմանը համար կիրարկուած. Մանկավարժական ուղղութեամբ. Աշակերտաց մասն. Գին 3 ղրուշ։

ՆՈՅՆ, Ուսուցչաց մասն կամ Բանալին. Գին 3 ղրուշ։

ԱՐՈՒԵՍՏ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ եւ Վաճառականական գիտելիք. Պարզ տումար եւ կրկնատումար։ Դիւրուսոյց մեթոտ։ Ամեն մարդ կարող է ինքն իրեն սովրիլ։ Գին 6 ղրուշ։

Կեդրոնատեղի Մարգարեան գրատուն Մէրճան

Ա Զ Դ

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ կը ծանուցանէ յարգոյ հասարակութեան թէ իր Խաւեար խանի մէջ ունեցած գինի Տէքօն այս անգամ փոխադրուած է Կալաթա Զիւլֆարի փողոց Եուսուֆ Իզզէտին խանի ներքեւ Թիւ 2 մթերանոցը։

Օրէնքը արժանացած է Օսմանեան Իփթիխարի և Շիքակօյի ու Պուլկարիոյ առաջին արծաթ Մետալներու։ Սոյն մթերանոցին մէջ կը ծախուին իր չինած Քաթթարի տեսակ տեսակ գինիներ սեղանի. մանաւանդ հիւանդաց համար հին գինիներ, գնահատուած երեւելի բժիշկ կողմէ, տակառով, քաշով և շիշով։ Նոյնպէս բաղաքը խաղողէ եղած մասնիքքա և Քարթալի ճիպրէի տեսակ օղի, որ փափկանաշակաց կողմէ արդէն գնահատուած էն։

Ա Զ Դ

Եկեղեցական երաժշտութեան փորձառու դասատու մը հակոր կառավարչի պաշտօն կը խնդրէ ազգային վարժարանի մը մէջ։ Զափաւոր ամսականով։ 4—4

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑ 1897 ԹՈՒԻՆ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Հրատարակիչ. — Ն. Կ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ

Հրատարակուեցաւ 1897 տարւոյ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏԱՐԵՑՈՅՑԸ, որ բաց ի բուն Օրացոյցէն, կը պարունակէ հարիւրաւոր բարոյական առածներ, զուարճալիքներ, պատմական, գիտական, վիճակագրական կարեւոր ծանօթութիւններ, ընտանեկան ... վէպեր, մանրավէպեր, բանաստեղծութիւններ, և ի մասնաւորի 1895-96 տարւոյ Տարեցոյցին մէջ հրատարակուած Մեծ. Ա. Փանոսեան էֆէնտիի Օգսէնի Նամակին Պատասխանը։

Կեդրոնատեղին է Նշան Կ. Պէրպէրեանի տպարանը, Կ. Պոլիս, Եսկի Զապթիէ ճամբուն թիւ 61 եւ ամեն հայ գրավաճառաց քով։

Ղալաթիա, Թօմիսիօն խանի ներքեւ Մեծ. Ե. Վրոյրի, և Սօրկանճըլար ճամբուն Ռուման և Ընկ. վաճառատուները. Օրթագիւղ Ֆէնձի Պ. Վիչէնին խանութը.

Գին 6 ղրշ.

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԵՐԱ

Բերայի Պատ. Կրթ. Խնամակալութեան հսկողութեան տակ հաստատեալ կիրակնօրեայ առեւտրական վարժարանի Բ. շրջանը սկսաւ Նոյեմբեր 3, կիրակի օր, ժամը 6ին, Էսաեան վարժարանի մէջ.

Նոյն ամսոյ մէջ, միայն կիրակի օրեր, 3 ժամ զբաղմամբ պիտի աւանդուին.

1. Վաճառականութիւն. — Առեւտրական օրէնք եւ սովորութիւնք, առեւտրական թղթոց զանազանութիւն ու գործածութեանց նշանակներ.
2. Տոմարակալութիւն. — Պարզ տումար, կրկնատումար եւ ամէն տեսակ ընթացիկ հաշիւներ.
3. Հաշուագիտութիւն. — Առեւտուրի մէջ պատահած ընդհանուր հաշիւներ, սեղանաւորական գործածութիւնք ևն.

Վճարումն է ամսական 20 ղրուշ կանխիկ.

Դիմել Էսաեան վարժարան Բերա
ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ
Վկայեալ Հաշուակալ
Առեւտրական վարժարանէն

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
ըէր Դէլ
ՀԸԼ, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Վօլթէրնօ, Նաւապետ Օուըն, ընդհանուր վաճառքով կ'երթան Հըլ։
Իտէօ, նաւապետ Ռիտըլ, ընդհանուր վաճառքով, Հըլէ մեկնեցաւ ամսոյս 4ին, եւ ամսոյս դէպ ի 18ին հոս կը սպասուի։
Դիմել առ Յ. ՀԻԼՏ ԸՆՏ ՐԻՉԸ գործակալ. Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

ՄՈՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Մէտիթերանէի մէջ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ամասիա	3500	Թիպա	2500
Ռումէլա	3500	Մարեօթիս	2500
Մէնփիս	3500	Ներէուս	2500
Անիւպիս	3000	Բէրա	2250
Ապօր	3000	Օսիրիս	2250
Անօբիս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3550	Կասաքօնի	1500
Ֆարօս	2750	Կիէն	1500

Թիւր շոգենաւն հոս ժամանեց։
Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռըխթըմ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
34, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրբուլ

ԲՐՕՖԷՍԷՕՐ Վ. Յ. ՑԱԿՈՐԵԱՆ
ԲԱՌԱՐԱՆ ԱՆԳԼ.—ՀԱՅ.

Ականաւոր անգլիագէտներէ գնահատուած և իր տեսակին մէջ ամենէն ընտիր այս բառարանը կը պարունակէ 55000 ամէն տեսակ բառ և ոճ, բոլոր հնչումներն գրուած և առ այս դրքին սկիզբն ու վերջն ալ խնամով դրուած են քերականական կանոններ, ֆրազներ, բառարաններ, ու անգլիերէնի մէջ յաճախ գործածուած համառօտագրութիւններ։

Կը գտնուի Պայպլ հաուզի և Մարգարեան գրատուններն, որպէս և այլ հայ գրավաճառաց քով։ Կեդրոնատեղին է Սէրվիչէն էֆէնտիի տպարանը, Սուլթան Համամ։

Գին քաուրթօնէ 54, ընտիր լաթ 60 հատը թղթի վրայ տպուած ½ կազմ 1 լ. օսմ. դպրոցաց, ուսուցչաց և մեծաքանակ գնողաց համար առանձին գին կայ։ Փոստի ծախսը տպարանին վրայ է։

Բառգիրք հայ—գղ. Ե. Տիւզիճեան գին քաուրթօնէ 15, լաթ. 17½ նոյն տեղերը. Ծծ զեղչ։

ՏՈՒՔԹՈՐ Պ. ՇԱՐՊՕՆՈՅ
ԿԱՄ
ՀՕՖԵՓՈՒԵԱԼ

Թէօֆիլ Կօթիէի էն հետաքրքրաշարժ և իր տեսակին մէջ առաջին սքանչելի վէպ մ'է, կը ծախուի Զագմաքճըլար Եօգուշու Թիւ 29 Յովհան էֆ. Աշճեան գրատունը. գին 4 ղրշ.։

Հ. ԵՒ Ա. ՍԷԹԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ
ՀԻՄՆԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1878, ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ
Թօհաֆճի խան Սուլթան-Համամ, աղբիւրին մօտ Թիւ 4 Սէրվիչէն տպարանին կից, Կ. Պոլիս

Արտասահմանէ և նորաձեւութեանց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ

ԳՌՕՏԷ.— Պարզ և Մուսլինի վրայ, բանուած ամեն լայնքով. մասնաւորապէս օժիտի համար ճոխ տեսակներ, Վօլաններ Նիւօներու համար։— ՏԱՆԹԷԼԱ.— Վալանսիէն, Դաւօ, Թիւլ, Բէօրիւր, Շանթիյեի, Պաքթօն, Իռլանտեզ ամեն տեսակ, Մետաքսէ, Բթանէ և Բուրդէ։— ԲԱՍՄԱՆԹՐԻ.— Պունճուքով, և առանց Պունճուքի Մետաքսեայ և ոսկեզօծ զանազան տեսակներ, Մօթիֆ, Կառնիթիւռ, Սէնթիւր, Մառապու, Փետուր ևայլն։ ԳՈՐՏԷԼԱ.—Կրօն, Մուարէ, Սաթէն, Ֆանթէզի, Շանժան, Թաւշեայ ամեն տեսակներ ամեն լայնքով։— ԴՐԷՔ ԵՒ ԿԱԶ.— Գուէբ տը Շին, Գուէբ Անկլէ, Գուէբլիս, Կազ, Կաբնատին, պարէժ բուրդ և մետաքս, Թալաթան, Մուսլին ևայլն։—ՅԱՐԲԼՕՑԼ.— Ամէն տեսակ Թանթէլայէ, Ֆաքէօլ Ֆիշիւ, Շարբ, Անտալուզ, Գիպարկի վէլօ, Թիւլ վարադոյր բանուած և Տանթէլայէ, ծրարով և պատրաստ չինուած ձեռնոցներ։— ՃՈՒՆԶ.— Կաշիէ, Մետաքսէ և Բթանէ։— ԲՈՒՍԷ.—Գաղղիական ընտիր և ձեռագործ, պարզ, Բըլաշով և մետաքսէ։— ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՔՕՂԵՐ.—Կրօնաւորի համար ալու հագուստ և գլխարկ։— ԲՈԴԵՂԷՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐ.— Շալ Ֆիշիւ ևայլն։— Շալեր.— Շալ Գաւառներու համար, ծաղկով նաեւ Ֆինօ Շալ Էքօսէ ամէն մեծութեամբ։

Ամենքն ալ առաջնակարգ գործարաններէն բերուած։ Ճաշակաւոր և հարուստ զանազանութիւն։ ՈՐՈՇ ԳԻՆԵՐ և աժանութիւն՝ Մեծաքանակ և Փոքրաքանակ վաճառմունք։

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆԻ ՀԱՆՐԱԾԱՆՕԹ ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆԸ

Մահմուտ Փաշայի Թիւ 211 և Ղալաթիա Գարաքէօյ (Կամարալթի տէկ, Դօզաքօն խանին անկիւնը) Թիւ 9։

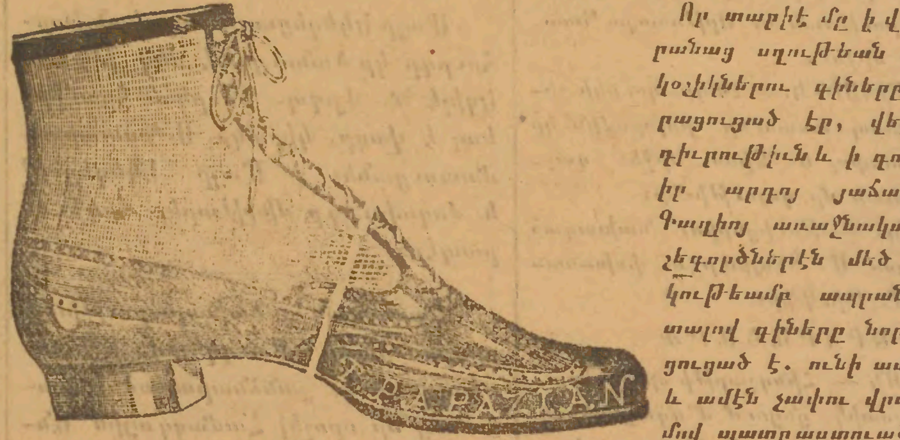

Որ տարիէ մը ի վեր ապրանաց աղուութեան համար կօշիկներու գիները բարձրացուցած էր, վերջերս ի դիւրութիւն և ի գոհացումն իր արդոյ յաճախորդաց Գաղղիոյ առաջնակարգ կաշեգործներէն մեծ քանակութեամբ ապրանք բերել տալով գիները նորէն իջեցուցած է. ունի ամէն ձեւի և ամէն չափու վրայ խնամով պատրաստուած կօշիկներ, նաեւ չափու վրայ կօշիկներ չինելով ամէն դիւրաճաշակ եւ դժուարահաճ գնողներն իսկ ամենայնիւ կը գոհացնէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ. — Պատուէրները 10 ղրուշ աւելի։

Բոթին գալոշ	95	105	կլասէ
Մանթարլը բօթին	75		
Կէթայ	75-80	85	»
Բօթին	68	75	»
Ըսկարբին	55	60	»

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Սեւ-ծովի մէջ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթորիան	10500	Ֆլավիան	3500
Արմէնիան	10500	Էճիբշըն	3500
Քէլթիքեան	10500	Բըրթիըն	3000
Լանքասթրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլըմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ծօրճիան	8000	Անաթոլիան	2500
Պոստոնիան	8000	Ալգոնքինըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէապիան	2000
Ֆալըրնիան	3700	Մինքօ	900
Վալօնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆափիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունն հանելու համար իրենց հրահանգը գրել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Լիվըրփուլ և Սեւ-ծովի մէջ ամիսը երկու անգամ բեռնող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ոսմանիա	7718	Սամարիա	3574
Էտրուրիա	7718	Մառաթոն	2403
Սէրվիա	7391	Ատլաս	2393
Ումբրիա	7268	Սարակոսա	2166
Բավարիա	5587	Թարիֆա	2246
Սէֆալոնիա	5517	Բալմիրա	2144
Կալլիա	4809	Թրինիտատ	1899
Սայթիա	4557	Մօրօքքօ	1855
Ալէբբօ	2143	Պրիթիշ Քուին	735
Քէտար	1876	Քարինթիա	5598
Շէրպուր	1614	Սիլվանիա	5598
Գադալոնիա	4845	Քամբանիա	12950
Պոթնիա	4531	Լուքանիա	12950

Շէրպուր շոգենաւն հոս կ'սպասուի դեկտ. 13/25ին ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՕԼԻ գործակատար
Ալեքսանտրիա խան, Թիւ 4
Ղալաթիա